

غزنفر بانک

ماهنامه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی

سال ششم - شماره های ۶۸ - ۶۹ عقرب و قوس ۱۳۹۳ خورشیدی

گفتگویی با محترم عتیق الله نصرت رئیس عامل اتاق تجارت و صنایع افغانستان

غضنفر بانک با فراهم نمودن خدمات

عالی و مؤثر به آینده شما می نگرد

نمایی از کار گروهی غضنفر بانک در آئینه تصویر

غضنفر گروپ
Ghazanfar Group

غضنفر گروپ گامی بسوی فردای روشن

www.ghazanfargroup.com **0799 505 505**

فهرست مطالب

سرمقاله

- اهمیت سازمان شانگهای برای افغانستان ۲

اقتصادی

- گفتگو با رئیس اتاق تجارت و صنایع افغانستان ۳
- وظایف اقتصادی دولت در روشنائی قوانین نافه کشور ۷
- نگاه کلی بر عوامل اصلی فقر ۱۳
- په الکترونیکی سندونو کې د دیجیتال لاسلیک نقش ۱۷
- مزایای بانکداری الکترونیک ۲۰
- پول و اعتبار از گذشته تا امروز ۲۲
- موفق ترین نظام کمک مالی نقدی در جهان ۲۷
- برگزاری کنفرانس تیل افغانستان در دبی ۳۱
- تدویر نمایشگاه زراعتی در کابل ۳۴
- د سوداگرو مېرمنو د ټولگې ټاکنې تر سره شوې ۳۵
- کسب مقام نخست قالین افغانستان در نمایشگاه بین المللی قالین در چین ۳۶

اجتماعی

- گرامیداشت از روز جهانی دختر ۳۸
- مظاهرعداالت درتطبق عقوبات حدود ۴۰
- جوایز علمی جهان ۴۴
- عاشقان و عارفان ۴۶
- اهمیت درمانی و اقتصادی شیرین بویه ۴۷
- شهبلا لطیفی ولیزاده ۴۹

ادبی

- طبیعت در عرفان، نمایی زیبا از حقیقت ۵۲
- نیستان (ویژه شعر و ادب) ۵۴
- جمله های طلایی ۵۶
- نمایندگی های غضنفر بانک ۵۸
- سیاموی و جلالی ۵۹
- حکایت و اندرز ۶۴
- محاوره اوزبکی (۱۶) ۶۵
- Trend of Islamic Banking in Afghanistan 1

صاحب امتیاز: غضنفر بانک
مؤسس: محمد اسماعیل غضنفر
مدیر مسوول: نور احمد فهیم

هیأت تحریر

سرمحقق عبدالباری راشد
سرمحقق شیر علی تیزی
معاون سرمحقق عبدالحکیم رامیار

دیزاینر: نویدالله محمدی

اداره ماهنامه غضنفر بانک در ویرایش
مقالات دست باز دارد.

آدرس: ۸۶۶ سرک عمومی شیرپور
کابل - افغانستان

+۹۳(۰)۷۹۷۸۶۰۰۸۸

Email: magazine@ghazanfarbank.com
www. ghazanfarbank.com

چاپخانه: مطبعه بهیر

سخن ماه

اهمیت سازمان شانگهای برای افغانستان

کشورهای عضو سازمان شانگهای ایجاد روابط و همکاری با افغانستان، خصوصاً آموزش نیروهای پولیس افغانستان را یک ضرورت می دانند، زیرا چگونگی وضع امنیتی در افغانستان روی امنیت کشورهای منطقه تأثیر گذار است. به همین منظور روسیه تعهد کرده است که در جهت آموزش و ارتقای ظرفیت نیروهای پولیس افغانستان همکاری خواهد کرد و همچنان شمار بورس های تحصیلی برای دانشجویان افغانی را افزایش خواهد داد.

این بدان معناست که نقش افغانستان در منطقه هم از نظر امنیتی و هم از نظر تجارتي حیاتی و سازنده است. هرگونه تحول در افغانستان روی کشورهای منطقه تأثیر گذار است. از سوی دیگر موقعیت استراتژیک افغانستان که جنوب آسیا را به آسیای میانه و صل می کند و گذر جاده ابریشم از این کشور برای تقویت اقتصاد منطقه بسیار مفید و ارزشمند است به همین منظور کشورهای منطقه و عضو سازمان شانگهای مصمم اند تا در جهت تأمین امنیت و استحکام روابط با افغانستان همکاری نمایند.

همچنان مقامات بلند پایه کشور چین نیز به ایجاد روابط و همکاری با افغانستان تأکید نموده اند، این مسأله برای افغانستان خیلی مهم و ارزشمند است تا از این فرصت به نحو احسن استفاده نماید. زیرا چین و روسیه دو کشور قدرتمند منطقه و عضو سازمان همکاری های شانگهای می باشند که خواهان ایجاد روابط و همکاری با افغانستان هستند. امیدواریم مسؤولین ذیربط دولتی با درک اهمیت و حساسیت موضوع در جهت دریافت عضویت در این سازمان تلاش های بیشتری به چرخ دهند.

سازمان همکاری های شانگهای یک سازمان نیمه دولتی است که در سال ۲۰۰۱ میلادی از سوی کشور های روسیه، چین، قزاقستان، قرقیزستان، ازبکستان و تاجیکستان به منظور همکاری با کشور های عضو در بخش های امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و منطقه ای تشکیل شده است. در ضمن کشور های افغانستان، ایران، هند، پاکستان و مغلیستان از اعضای ناظر این سازمان و کشور های روسیه سفید، ترکیه و سریلانکا از جمله شرکای گفتگوی این سازمان به شمار می روند.

علاوه بر همکاری های اقتصادی، فرهنگی، امنیتی و منطقه ای میان کشور های عضو این سازمان، تشکیل شورای مشترک بانکی بین کشورهای عضو از دستاوردهای مهم دیگر این سازمان محسوب می شود، هدف از تشکیل این شورا ایجاد تسهیلات بانکی و فراهم نمودن سرمایه برای اجرای پروژه های مشترک بین کشورهای عضو این سازمان بیان شده است.

اعلام خروج نیروهای ناتو از افغانستان و احتمال افزایش نا امنی در این کشور، کشورهای منطقه را نگران کرده و بر این باور کرده است که نا امنی در افغانستان، امنیت کشور های آسیای میانه را نیز متزلزل خواهد کرد. چنانچه سرگی لائوروف وزیر امور خارجه روسیه رسماً اعلام کرد که خروج زود هنگام نیروهای ناتو از افغانستان، باعث گسترش نا امنی در افغانستان و منطقه خواهد شد. وزیر خارجه روسیه افغانستان را دوست استراتژیک خود دانسته و به تقویت روابط و همکاری کشورش با افغانستان تأکید کرده است. روسیه از عضویت افغانستان در سازمان همکاری های شانگهای نیز حمایت می کند.

گفتگویی با رئیس هیئت عامل اتاق تجارت و صنایع افغانستان

ماهنامه غضنفر بانک مصمم است به منظور روشن شدن هرچه بیشتر و بهتر ابعاد بانکداری و نهادینه شدن فرهنگ استفاده از بانکداری اسلامی در کشور، مسایل، قوانین و شیوه عملکرد بانکداری بویژه بانکداری اسلامی را با علماء، دانشمندان و کارشناسان امور اقتصادی مورد بحث و بررسی قرار دهد. بر این اساس گفتگویی داریم با محترم عتیق الله نصرت رئیس هیئت عامل اتاق تجارت و صنایع افغانستان که توجه خوانندگان محترم را به آن جلب می کنیم.

ارتباطی بین سکتور خصوصی و دولت را تشکیل می دهد. اتاق تجارت تلاش می کند که همواره با تاجران وارد کننده و صادر کننده کشور رابطه خوبی را تأمین نماید تا آنان بتوانند از یکسو به بازارهای جهان دسترسی پیدا کنند و محصولات داخلی افغانستان را به خارج صادر نمایند؛ از جانب دیگر تاجران وارد کننده بتوانند کالاهای مورد ضرورت کشور را با نرخ مناسب خریداری نموده و به دسترس هموطنان عزیز ما قرار دهند.

• پرسش: با تشکر از همکاری تان، لطف نموده مختصراً پیرامون فعالیت های عمده اتاق تجارت و صنایع افغانستان معلومات بدهید؟

پاسخ: اتاق تجارت و صنایع افغانستان یک نهاد مستقل و غیر انتفاعی می باشد که به نمایندگی از سکتور خصوصی افغانستان مطابق قانون اساسی کشور در بخش های تجارت و صنایع فعالیت داشته و یک پل

گفتگوی با رئیس هیئت عامل اتاق تجارت

مناسبی برای این مسأله پیش بینی شده است؟

پاسخ: بدون شک محاط به خشکه بودن افغانستان یکی از مشکلات جدی فرا راه تجارت کشور را تشکیل می دهد. اما در صورت اتخاذ پالیسی های بهتر از سوی دولت افغانستان در قبال کشورهای همسایه، ما توانایی آنرا داریم تا با استفاده خوب از موقعیت جغرافیایی افغانستان به عنوان پل خشکه میان کشورهای آسیای میانه با جنوب آسیا و همچنان تقویت سیستم تیر و ایجاد راه های جدید تجارتی مانند راه ابریشم و غیره، مناسبات تجارتی خود را با سایر کشورها بهبود و تقویت بخشیم.

پرسش: در یک دهه اخیر برای بهبود کیفیت اموال صادراتی افغانستان چه اقداماتی صورت گرفته و چه اقداماتی را در نظر دارید؟

پاسخ: محصولات افغانستان به خصوص میوه تازه و خشک ما از نگاه کیفیت شهرت جهانی دارد. اما شهرت به تنهایی کافی نیست، ما باید پرو سس و بسته بندی اموال صادراتی خود را مطابق استاندارد های جهانی عیار سازیم، تا از یکسو توجه بازارهای جهانی را به خود جلب کند و از جانب دیگر محصولات ما به شکل معیاری به بازار های جهان عرضه گردد. خوشبختانه طی سالهای اخیر شرکت هایی در زمینه بسته بندی و پروسس میوه تازه و خشک پیش قدم شده اند که با استفاده از بسته بندی با شیوه های عصری و ستندرد توانسته اند تا میوه تازه و خشک افغانستان را به هندوستان، کشورهای عربی و حتی کشورهای اروپایی صادر نمایند.

پرسش: کاربرد اقتصاد بازار و افزایش فعالیت سکتور خصوصی در کشور چه نقشی در رشد اقتصاد کشور داشته است؟

همچنان اتاق در بخش صنایع داخلی به خصوص صنایع سنگین، متوسط و کوچک از سرمایه گذاران حمایت کرده و تلاش می کند تا سرمایه گذاران بتوانند مواد خام مورد ضرورت خود را به آسانی تهیه کنند و تولیدات خود را به بازارهای داخلی عرضه و به خارج صادر نمایند.

پرسش: روند توسعه تجارت در افغانستان را در یک دهه اخیر چگونه ارزیابی می کنید و آیا کارکرد های دولت و همکاری آن با سکتور خصوصی از دید شما رضایت بخش بوده است؟

پاسخ: تجارت افغانستان طی یک دهه اخیر شاهد یک سلسله پیشرفت های خوبی بوده و ما توانستیم با کشورهای مختلف منطقه و جهان رابطه خوب تجاری را برقرار نماییم. اتاق توانست با تعدادی از کشورهای مهم جهان اتاق های مشترک و شوراهای تجارتی مشترک را ایجاد نماید. در بخش ترانزیت و ترانسپورت جاده تیر (TIR) و سازمان تجارت جهانی (WTO) پیشرفت های خوبی داشته باشد. اما پیشرفتهای کافی نبوده و افغانستان برای خود کفایی راه درازی را در پیش رو دارد. زیرا کشور ما تا هنوز عمدتاً وابسته به واردات بوده و صادرات ما به مقایسه واردات خیلی ناچیز می باشد. اتاق با حکومت قبلی به خصوص در مورد اخذی هایی که در دروازه های شهر و شاهراه های کشور تحت عناوین گوناگون از تاجران پول اخذ می گردید، مشکلات زیادی داشت و ما امیدوار هستیم این معضل در حکومت جدید برطرف گردد و بتوانیم سهولت های بیشتری را در راه تجارت ایجاد کنیم.

پرسش: با در نظر داشت محدودیت دسترسی افغانستان به راه های دریایی و مشکلاتی که همواره بر سر راه تجارت افغانستان از سوی کشور های همسایه ایجاد می شود، آیا راه حل

گفتگویی با رئیس هیئت عامل اتاق تجارت

می دهند. در شرایط فعلی که تشبثات کوچک و متوسط کشور ما جهت رشد و توسعه کار و بار شان بنیه مالی چندانی ندارند و به حمایت مالی نیازمند هستند، بانک های خصوصی می توانند منبع کمک خوبی محسوب شود. قرضه های کوچک و متوسط هر قدر با سود کمتر و شرایط سهلتر به متشبهین در نظر گرفته شود به همان اندازه علاقمندی به گرفتن قرضه و پرداخت دوباره آن بیشتر خواهد شد.

پاسخ: در وضعیت فعلی جهان سیستم اقتصاد بازار یکی از شیوه های موفق برای رشد و توسعه اقتصاد کشورها می باشد. کشورهایی مانند افغانستان که چند دهه جنگ و بحران را سپری کرده اند، نیاز شدید به سرمایه گذاری های سکتور خصوصی دارند. زیرا یک دولت نوبا با اقتصاد ضیف نمی تواند بدون تشویق سرمایه گذاران بخش خصوصی و حمایت از آنان به رشد و شکوفایی اقتصادی برسد.

• پرسش: پیشنهاد شما برای بهبود فعالیت بانک های خصوصی به ویژه غضنفر بانک چیست؟

پاسخ: هر قدر شفافیت و سرعت عمل در داد و ستد بانکها با مشتریان بیشتر و ساده تر گردد، به همان اندازه مشتریان و مشتریان بانکها بیشتر میگردند. غضنفر بانک که از شهرت خوبی در بین مشتریان برخوردار می باشد با سهولت های بیشتر در ارائه خدمات می تواند جایگاه خوبی را در قطار بانکهای دیگر از آن خود کند.

• پرسش: مردم در برابر بانکها چه مسئولیتی دارند و چه پیامی برای مردم دارید؟

پاسخ: مردم در تقویت و رشد بانکها نقش تعیین کننده و اساسی دارند. هرگاه مردم پول هایی را که نزد خود نگهداری می کنند به بانکها انتقال داده و جابجا سازند، با این کار از یکسو پول خود را در گردش انداخته باعث تقویه اقتصاد خود و کشور می گردند و از جانب دیگر خطرات احتمالی سرقت و از بین رفتن پول خود را به حد اقل کاهش می دهند.

• پرسش: پیامد بانکداری اسلامی را در افغانستان چگونه پیشبینی می کنید؟ و سرمایه گذاری در بانکها چه فوایدی برای مردم و کشور دارد؟

پاسخ: بانکداری اسلامی در یک کشور اسلامی مانند افغانستان روز تا روز مورد توجه مردم قرار گرفته و آینده در خشان در پیش رو دارد. هرگاه بانکهای خصوصی در کشور موفق شوند، اعتماد مردم را به خود جلب کنند. آنگاه مردم نیاز آنرا نمی بینند تا پول ها و سرمایه های خود را در شرایط آسیب پذیر نزد خود نگهدارند و یا آنرا به خارج از کشور انتقال دهند. این کار می تواند هم بانکها را تقویه کند و هم دولت می تواند پول راكد مردم را به دوران انداخته و اقتصاد مردم و کشور را تقویت بخشد.

• پرسش: تمویل مالی و قرضه بانک ها چه نقشی در توسعه تجارت، کار آفرینی، فقرزدایی و رشد اقتصاد کشور دارد؟

پاسخ: در تمامی کشورهای جهان تشبثات کوچک و متوسط بخش مهمی از اقتصاد آن کشورها را تشکیل

ماسټر ڊبټ ڪارٽ غزنفر بانڪ

غزنفر بانڪ، بانڪ من و تو

+93 (0)792 214 214

atm.support@ghazanfarbank.com

وظایف اقتصادی دولت در روشنایی قوانین نافه کشور

بین مردم، کاری مهمتر از آن تلقی میشود. بنابر آن سه هدف: (کار آیی اقتصادی، عدالت اجتماعی و تقویت ارزشهای انسانی) از جمله اهدافی اند که دولتها باید در تحقق آنها تلاش نمایند، زیرا در نظام اقتصاد بازار به رهبری سکتور خصوصی تلاش بیشتر برای تحقق کار آیی اقتصادی به عمل می آید و به دو هدف دیگر توجه کمتر صورت می گیرد، به همین سبب دانشمندان تلاش می ورزند تا مرز میان بخش عمومی و بخش خصوصی را در جایی قرار دهند که فعالیت های توأم دولت و بازار اهداف متذکره را در بالا ترین سطح آن بر آورده سازد. ^(۱)

گفتیم با گذشت زمان و مطابق به سیر تحولات جامعه به اهمیت نقش دولت در اقتصاد نیز افزوده شد و در پهلوی وظایف گذشته، وظایف جدید در برابر آن قرار گرفت که مهمترین آنها را ذیلاً برمی شماریم:

- دفاع از کشور در برابر تجاوز بیگانه ها؛
- حمایت از شهروندان کشور در برابر زور گویی و چپاول داخلی؛
- تبیین حقوق مالکیت؛
- اعمال قراردادها؛
- اعمار زیر بنا ها؛
- تأمین خدمات عمومی؛
- حفظ ثبات اقتصادی؛
- حفاظت از محیط زیست؛

جوامع بشری در هر کجایی از دنیا که موقعیت دارند و هر شیوه اقتصادی را که عملی میسازند، برای تأمین زنده گی بهتر با یک سلسله دشواری ها مواجه هستند که باید این دشواری ها را از مسیر راه خویش به دور ساخته و زمینه رفاه بهتر رامهیا نمایند. البته بر طرف ساختن این مشکلات و سوق دادن جامعه به سوی ترقی در توان یک فرد نبوده، بلکه وظیفه دولت است تا راه رفع این دشواری ها را طی پلان دور نمایی تشخیص داده و منابع را در راه نیل به رفاه جامعه تعیین نماید.

بادر نظر داشت شرایط تاریخی در گذشته عده از دانشمندان وظیفه دولت را تنها دفاع از سرحدات، تأمین نظم و امنیت داخلی و بستر سازی حقوقی اقتصادی میدانستند و به این باور بودند که فعالیت های اقتصادی رامردم باید انجام دهند، مگر با بروز نارسایی های بازار در تأمین کار آیی اقتصادی، عدالت و حفظ ارزشهای انسانی، نقش و وظیفه دولت به تدریج افزایش یافت، متأسفانه دخالت دولت در امور اقتصادی افزون بر اینکه شکست بازار را جبران کرده نتوانست نارسایی های تازه را به بار آورد که در نتیجه علما و دانشمندان تلاش نمودند تا با استفاده از تجارب عملی کشور ها، راه های تازه را پیدا کنند که در آن محدوده نقش دولت در اقتصاد مشخص گردد و مناسبات بخش خصوصی و عمومی طوری تنظیم شود که اهداف عمومی جامعه یعنی کار آیی اقتصادی توأم با عدالت اجتماعی تأمین گردیده و ارزشهای انسانی تقویت گردد. درین مقالت سعی به عمل می آید تا در آغاز وظایف اقتصادی دولت به صورت کل و سپس در پرتو قوانین نافذه کشور بیان گردد. تا واضح شود که در نظام اقتصاد بازار دولت ها چه نقش و وظایف اقتصادی را به عهده دارند.

امروز در بیشترین کشورها تنها افزایش سطح تولید مهم نیست، بلکه عادلانه و منصفانه بودن توزیع تولید ملی

وظایف اقتصادی دولت در روشنایی قوانین نافه کشور

در این اواخر سازمان توسعه امریکا اعلان نموده که ده درصد امریکایی ها هشتاد درصد سرمایه امریکا را در دست دارند در حالیکه ادصائیه های ارائه شده ملل متحد حاکی از تسلط بیست درصد نفوس بر هشتاد درصد سرمایه جهان است که فاصله نابرابری اقتصادی را به شکل بسیار وخیم و غیرقابل تحمل به نمایش میگذارد. روی همین اصل است که جنبش ضد سرمایه داری وال استریت امریکا روز تا روز و سعت می یابد و شعارهای ضد نابرابری اقتصادی و عدم موجودیت عدالت اجتماعی در امریکا، مرکز سرمایه داری جهان طنین افکن شده است.

دولت برای دستیابی به این وظایف و نایل شدن به اهداف عمومی نقش های آتی را به عهده دارد: نقش قانونگذاری، نقش تأمین کننده ثبات اقتصادی، نقش عدالت خواهانه و تخصیص دهنده منابع و امثاله. البته این نقشها در هر کشور و نظام اقتصادی، سیاسی و فرهنگی تفاوت دارد. بدین معنا که دخالت دولتها وابسته به دلایل اعتقادی، سیاسی و واقعیت های حاکم در هر جامعه می باشد؛ به طور مثال: تفاوت دخالت دولت های سوسیالیستی، سرمایه داری و اسلامی در امور اقتصادی مستقیماً به اختلاف جهانبینی این مکاتب ارتباط میگیرد.

بایدگفت که توضیح هر یک از نقش های دولت از حوصله این مقاله به دوراست، لهذا به توضیح وظایف و نقش دولت افغانستان در روشنایی قوانین نافه کشوری پردازم.

در ماده دهم قانون اساسی، سیستم اقتصادی کشور ما " نظام اقتصاد بازار" تسجیل شده است و ویژه گیهای عمده نظام بازار، محدودیت مداخله دولت در امور اقتصادی، مورد حمایت قرار دادن مالکیت خصوصی و شخصی، آزادی فعالیت های اقتصادی و امثاله می باشد. تنظیم این امور و ایجاد زمینه فعالیت های تولید کننده ها و فروشنده ها، تأمین مصوونیت، جلوگیری از رشد انحصار و تشویق رقابت از مکلفیت های مهم دولت است. زیرادر نظام رقابتی کیفیت

و سایر امور مشابه به اینها که تأمین آن بدون نقش و سهم دولت ممکن نیست.^(۲) تجربه به اثبات رسانیده است که نظام اقتصاد بازار بدون مداخله دولت به عدالت دست نمی یابد، به همین دلیل امروز هیچ نظام اقتصادی توزیع عاید را کاملاً به نظام اقتصاد بازار واگذار نمی کند، چنانچه «ساموئلسن» و «نورد هاوز» دو اقتصاد دان طرفدار اقتصاد بازار به این تأکید می ورزند که درجهان واقعی هیچ اقتصاد به طور کامل به کارکرد دست نامرئی اتکا نمی کند، چراکه اقتصاد بازار در هر صورت دچار نارسایی های بسیار خواهد بود که کار را به آلوده گی محیط زیست، بیکاری و ثروت بی حساب در کنار فقر می کشاند. بنابراین "هیچ دولتی، در هر جای عالم، هر قدر محافظه کار هم باشد، دست خویش را از اقتصاد کوتاه نمی نماید، در اقتصادهای امروز، دولتها وظایف بسیاری در جهت رفع نقایص بازار برای خویش قایلند".^(۳) پس گفته می توانیم که با عدم توجه به نکات بالا وضع اکثریت مردم رو به خرابی خواهد رفت. زیرا در دو دهه اخیر قرن بیستم دوران رونق اقتصاد های سرمایه داری مبتنی بر بازار آزاد در غرب به ویژه امریکا بود، اما توزیع عاید پیوسته نا برابر تر شده است. طوریکه «نیکلاس بار» از منابع مختلف نقل نموده می نویسد: "تعداد فقیران در انگلستان در این دوره به شدت در حال رشد بوده و از ۴.۴ میلیون نفر در سال ۱۹۷۹ به ۱۰.۴ میلیون نفر در سال ۱۹۹۰ افزایش یافته است.

در امریکا نیز وضع مشابه، به انگلستان است. فیصدی نفوسی که زیر خط فقر قرار دارند، از ۱۱.۱ فیصد در سال ۱۹۷۳ به ۱۴.۵ فیصد در اواخر دهه ۱۹۹۰ بالا رفت^(۳)

وظایف اقتصادی دولت در روشنایی قوانین نافه کشور

عاید طبقه کم در آمد و تعدیل عاید ثروتمندان شود. زیرا با افزایش نا برابری و فقر ممکن است زمینه هایی ایجاد شود که نه تنها تهدید برای رشد اقتصادی در آینده باشد، بلکه ممکن است ثبات و صلح جامعه را به تهدید مواجه نماید.

اگر دولت با سیاست گذاریهای سالم جلو بی بند و باری هایی را که زیر نام اقتصاد بازار انجام میشود، نگیرد چنان شرایطی در افغانستان حکمفرما خواهد شد که در آن طبقات متوسط و پایین جامعه ور شکست و متلاشی شده، بیسواد، بیکاری، فقر و مریضی توسعه بیشتر خواهد یافت. به همین ترتیب اگر دولت به خاطر رشد زراعت و صنایع از سیاست حمایتی استفاده نکند، هرگز به رشد و انکشاف

اقتصادی دست نیافته و یک کشور مصرفی و عقب مانده باقی خواهیم ماند زیرا زمینه رشد زراعت و صنایع در کشور محدود مانده، توان رقابت در برابر تولیدات کشورهای صنعتی پیشرفته را پیدا نخواهیم کرد. درجای دیگر قانون اساسی کشور، به صراحت دولت را مکلف ساخته است تا زمینه رشد و انکشاف زراعت، صنایع و جنگلات را به منظور افزایش تولیدات داخلی و ارتقای سطح زندگی مردم و بهبود وضع محیط زیست فراهم نموده، پروگرامها و تدابیر مشخصی را اتخاذ نماید.

مواد ۱۳، ۱۴ و ۱۵ قانون اساسی در زمینه چنین مشعر است: "دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیت پیشه وران، پروگرامهای مؤثر، طرح تطبیق می نماید"

تولید بالا رفته و قیمت ها نزول میکند، در غیر آن طبقات متوسط و پایین جامعه به کار خود ادامه داده نتوانسته ور شکست می گردند. پس وظیفه دولت است که با مداخله خود طبقه متوسط را مورد حمایت قرار داده و از ور شکستگی نجات دهد و در این صورت بازار تنظیم شده به وجود خواهد آمد که، بهتر از بازار آزاد لجام گسیخته عمل کند، در بازار تنظیم شده که نقش دولت در آن برجسته باشد مشترکین بازار مؤلف اند منافع عامه را در نظر گرفته حقوق و آزادی دیگران را محترم شمارند و به مسایل اجتماعی، رفاه و آسایش مادی و معنوی مردم توجه جدی معطوف داشته باشند. شیوه جدید اقتصادی که به این اساس به وجود می آید شیوه ای است که بر عملی نمودن آن جلو ظلم کار فرماها گرفته شده و آنها را مجبور می سازد تا شرایط مناسب را برای کار گران مهیا نمایند.

گفتنی است که در افغانستان با در نظر داشت شرایط موجوده حاکم، وظایف دولت در امور اقتصادی سنگین تر و خطیر تر از سایر کشورها می باشد؛ مانند: باز سازی بعد از جنگ، مبارزه با بیکاری و بیسواد، تعمیم تعلیم و تربیه عمومی، بهبود وضع صحت عامه، تأمین بیمه های صحتی و اجتماعی، احداث راه های مواصلاتی، تأمین انرژی برق، توزیع و تعدیل ثروت، حفاظت از محیط زیست و مانند اینها که میتوان مبتنی به آن یک جامعه مرفه و متمدن را بر اساس عدالت اجتماعی به مردم رنج دیده این کشور به ارمغان آورد.

این وظایف در ماده ششم قانون اساسی چنین صراحت دارد: "دولت به ایجاد جامعه مرفه و متمدن بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت از حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف میباشد." (۵)

مبرهن است که بدون مداخله در امور اقتصادی و اتخاذ سیاست مالی معقول دولت نمیتواند وظایفی را که قانون اساسی به عهده اش گذاشته است انجام دهد. دولت میتواند توزیع مجدد عاید را به نحوی تنظیم کند که باعث افزایش

وظایف اقتصادی دولت در روشنایی قوانین نافه کشور

مورد تطبیق و تعمیم قرار گیرد، لهذا باید شرایط هرک شوری راه صورت جدی در نظر گرفته و مطابق آن گامهای عملی برداشته شود.

نظام بازار بدون قید و شرط درد ملت ما را دوا نمیکند، بلکه نظام بازار تنظیم شده که در آن دولت به خاطر تأمین منافع عمومی در فعالیت های اقتصادی و تعیین قیمت ها مداخله و نظارت کرده بتواند لازم و ضروری می باشد؛ تا حد اقل از عهده مکلفیت هایی که قانون اساسی به آن سپرده است بر آمده بتواند. در غیر آن فاصله بین ملت و دولت افزایش یافته و نظام اقتصاد بازار به مفهوم حامی و پشتیبان منافع متمولین و به ضرر طبقه فقیر پنداشته خواهد شد و مورد قبول هیچ کس قرار نخواهد گرفت.

با توجه به گفتار فوق دخالت دولت در امور اقتصادی به منظور ترجیح منافع اجتماعی بر منافع فردی و یافتن راه های رسیدن به اهداف تعیین شده ضروری پنداشته می شود.

در شرایط موجود کشور ما لازم است تا دولت در سیاست گذاری های اقتصادی توجه بیشتر را به نفع مستهلکین (که همه مردم را در بر میگیرد) متمرکز سازد و منافع مؤلدين و تجار را (که یک اقلیت معدود را تشکیل میدهند) در قدم دوم قرار دهد. نکته مسلم اینست که نا برابری در تمام جوامع باعث شده تا دولت دست به دخالت در امور اقتصادی بزند. دخالت دولت به خاطر تأمین عدالت تنها در برگیرنده عرصه اقتصادی نبوده بلکه عرصه های دیگر را نیز در بر میگیرد؛ مانند: حق مالکیت، حق تعلیم و تحصیل، حق انتخاب شغل، کسب هنر و مهارت و امثالهم. که قانون اساسی ما نیز به این مسایل توجه نموده است. چنانچه مواد ۴۰، ۴۳، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴،

وظایف اقتصادی دولت در روشنایی قوانین نافه کشور

(تولید، تجارت و سایر فعالیتهای اقتصادی) تشکیل نشده است تا حد اقل زمینه کار و اشتغال را برای تعدادی از قوای بشری مهیا می ساخت، بلکه از طرق نا جایزی چون: قاچاق مواد مخدر، استفاده نا جایز از سلاح های دست داشته، غصب ملکیت های عامه و فردی، اختلاس، رشوه و سایر فعالیت های غیر قانونی و نا مشروع ساخته شده است که نمونه روشن آنرا در موجودیت لوکس ترین موتر های مدل سال و بلند منزل های پلانی و غیر پلانی که همه روزه چون سمارق در گوشه و کنار شهر های بزرگ می رویند، مشاهده کرده میتوانیم. بناءً وظیفه دولت است که تلاش نماید در آینده جلو تشکل چنین سرمایه ها را گرفته و زمینه سرمایه گذاری را به سرمایه گذاران صادق و وطن دوست از طریق تصویب قانون مهیا سازد. زیرا سرمایه گذاری های نامشروع باعث افزایش فقر گردیده و مسؤولیت دولت را مبنی بر کاهش فقر ازدیاد می بخشد.

احصائیه های رسمی می رساند که بیشتر از ۹ میلیون نفر از نفوس کشور زیر خط فقر زنده گی دارند. بنابر این برای تأمین کار آیی اقتصادی و تأمین حقوق مردم لازم است تا چار چوب حقوقی اقتصاد ملی طوری تنظیم گردد که در آن منافع کارگران و کار فرمایان، دهقانان و زمینداران تبلور یافته و هر کس در چوکات وظایف و مکلفیت های خویش عمل نماید تا در نتیجه رشد اقتصادی و توسعه اجتماعی تأمین گردد. این حمایت قانونی سبب می شود که کارکنان در برابر کار فرمایان از حقوق خویش مستفید شده و مشارکت در امور کار خانه و پیشبرد امور اقتصادی راداراشوند.

ماده ۴۳: "تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعلیم متوازن در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطه اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و..."

در ماده ۴۸ چنین آمده است: "کار حق هر افغان است. تعیین ساعات کار، رخصتی با مزد، حقوق کار و کارگر و سایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم میگردد. انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون آزاد می باشد."

به همین ترتیب چندین ماده دیگر نیز وجود دارد که دولت را مکلف به توجه به وضع زنده گی اقتصادی و اجتماعی مردم می سازد.

گرچه عده بی عدالت اجتماعی را با سیستم اقتصادی و ابسته دانسته به این باور هستند که در سیستم اقتصاد بازار، دولت نباید در امور اقتصادی مداخله کند، بلکه همه دشواری ها از طریق سکتور خصوصی و بازار حل می گردد، مگر نویسنده به این باور است که تأمین عدالت اجتماعی و کاهش فقر به شیوه اقتصادی وابسته نبوده، هر دولت هر شیوه اقتصادی را که دنبال می نماید، باید در حل مشکل های مردم سعی همه جانبه نماید زیرا به مشکل میتوان همه دشواریها را از طریق سکتور خصوصی و بازار حل نمود، چرا که این سکتور در بخش خدمات اجتماعی و رفاه عامه سهم فعال نمی گیرد، در جا هایی سرمایه گذاری می کند که از مفاد آنی و سرشار آن اطمینان داشته باشد، در غیر آن هر گز به سرمایه گذاری اقدام نخواهد کرد. در حالیکه تأمین خدمات اجتماعی همه گانی نه تنها سودی ندارد، بلکه در بسا موارد ایجاب سپاسیدی را می نماید.

ویژه گی خاصی که در شرایط کنونی کشور ما دولت را مکلف به مداخله در امور اقتصادی می سازد اینست که سرمایه در بسیاری موارد از طریق قانونمند یهای اقتصادی

وظایف اقتصادی دولت در روشنایی قوانین نافه کشور

به خاطر حمایت و محافظت از کرامت انسانی و جلوگیری از به خطر افتادن سلامتی جسمی و تأمین مشارکت کارگران در امور اقتصادی، نیاز به وضع قواعد و مقررات است در غیر آن برخورد با کارگران مانند سایر کالاها که قوانین عرضه و تقاضا شامل حال شان میشود مغایر حقوق بشر می باشد، زیرا انسان را نباید تا سطح افزار تولید تنزل داد و پایین آورد.

از آنچه گفته آمدیم به این نتیجه دست می یابیم که امروز رابطه دولت و سکتور خصوصی یک رابطه مکمل یکدیگر بوده و به مثابه دو نهادی که باید به مشارکت هم کار کنند می باشد. زیرا تجربه نشان داده است که نه دولت به تنهایی میتواند تمام دشواری های بازار را رفع کند و نه بازار توانایی این را دارد که تمام مسایل جامعه رابه تنهایی حل و فصل کند. پس دولت وظیفه دارد تا در بازار به گونه یی مداخله کند که در آن رقابت آزاد تأمین گردیده و جلو انحصار و احتکار گرفته شود. بدین معنا که تمام عناصریکه مانع رشد رقابت می شوند، با وضع قوانین ضد انحصار و احتکار از بین برده شوند. خوشبختانه که درین اواخر قانون مذکور از طرف پارلمان به تصویب رسیده است. بنابر این در شرایط حاکم کشور ما، در پهلوی سیاست گذاریهای مناسب اقتصادی اتخاذ یک سیاست اجتماعی جامع و علمی نیز امر ضروری و لازمی پنداشته می شود.

پیشنهادهای

★ دولت باید با طرح و تدوین قوانین، و تعمیم بلا استثنای آن اقتصاد بازار را تحت پوشش آورده و جلو انحصار و احتکار را بگیرد، رقابت را تشویق و سرمایه گذاری های تولیدی را حمایت کند و از سرمایه گذاری هایی که به منفعت ملت و جامعه نباشد جلوگیری نماید و یا آنرا با سیاست گذاری های مناسب اقتصادی محدود سازد، زیرا تجارب نشان داده که اقتصاد بازار زمانی کاراً عمل می کند که در یک کشور قانون حاکم بوده و همه مسؤولین زیر تسلط قانون عمل نمایند.

در کشور های عقب مانده و جنگ زده مانند افغانستان رها کردن اقتصاد به حال خودش، برای رسیدن به رفاه مادی و تعالی معنوی مناسب نیست. ضمن حفظ آزادی فردی، دولت باید در فعالیت های اقتصادی بطور جدی سهم و نقش داشته باشد، چرا که کشور ما در پهلوی اینکه اضافه ارسه دهه جنگ را سپری کرده است، با مشکلات متعدد دیگری چون: بیسوادی، فقر، کشت و زرع مواد مخدر، فساد، سوتغذی، بیکاری و غیره نیز مواجه می باشد.

★ اقتصاد بازار به معنی انارشی و هرج و مرج نیست، تا هر کس هر چی دلش بخواهد برای تأمین منافع خویش انجام دهد، بلکه تابع نظم و قانونمندی های معتبر و تجربه شده علمی و عملی می باشد. بناءً بر دولت جمهوری اسلامی افغانستان به خصوص رئیس جمهور جدید لازم است تا به مثابه حامی منافع عامه، نقش کنترل کننده را در تنظیم میکانیزم اقتصادی جامعه به منظور تأمین ثبات اقتصادی، جلوگیری از عرضه اموال بی کیفیت، مضر و غیر استندرد بازی کند.

★ در سیاست گذاریهای اقتصادی افغانستان که یک کشور اسلامی است باید انسان در محوریت قرار داشته و همه دست آورد های اقتصادی برای انسان و در خدمت انسان باشد، نه اینکه انسان در خدمت اقتصاد باشد. لذا بر دولت لازم است تا در توزیع عاید اصل عدالت اجتماعی را از یاد نبرد، زیرا توجه به تأمین عدالت اجتماعی در این کشور از اهمیت ویژه برخوردار می باشد.

مأخذ:

۱. توکلی، احمد، مالیه عمومی، تهران: سمت، ۱۳۸۲، ص ۱۸
۲. همان اثر، ص ۲۱
۳. توکلی، احمد، بازار - دولت، کامیابها و ناکامیها، تهران: سمت، ۱۳۸۰، ص ۴۷
۴. همان اثر، همان صفحه
۵. قانون اساسی افغانستان، ۱۳۸۲، مواد ۴۰، ۴۳، ۴۴، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۴
۶. پژویان، جمشید، اقتصادبخش عمومی، اصفهان، نشر جنگل، ۱۳۸۱، ص ۳

نویسنده : سرمحقق عبدالباری " راشد "

نگاهی کلی بر عوامل اصلی فقر

قسمت سوم

نبود سیستم عادلانه اقتصادی

قبل براینکه به این بحث بپردازیم لازم می افتد تا تذکری کوتاه در مورد تفکیک علم اقتصادی از نظام اقتصادی داده شود.

آری! اقتصاد به عنوان یک علم عهده دار تبیین واقعیت هایی است که در جامعه بشری و در روابط انسان با مسایل اقتصادی وجود دارد. ولی اقتصاد به عنوان یک مکتب و نظام عبارت از قواعد و ضوابطی است که در یک مکتب فکری برای رسیدن به هدف و مقصدی مشخص که آن مکتب بر اساس عقاید و آرمان های خود دنبال میکند مقرر شده است. به عبارتی دیگر علم اقتصادی می گوید که روابط اقتصادی چگونه هست؟ و مکتب اقتصادی می گوید که این روابط چگونه باید باشد؟^(۵)

از آنجا که سیستم های اقتصادی حاکم بر جهان با مشکلات علمی، عملی و اخلاقی و انسانی ایکه در ماهیت و

سرشت خود دارند در قدم اول خود این سیستم ها عامل ایجاد طبقات، فقر، استثمار، احتکار، غبن، خیانت، ربا، تجارت مواد مضره و حرام چون چرس، تریاک و شراب و سایر راه های ضد انسانی در آمدها چون ایجاد کاباره ها، قمار خانه ها و امثالهم می گردند.

در نظام های اقتصادی غیر از نظام اقتصادی اسلام مسایل تولید، توزیع و استهلاك (مصرف) هر یک به نوبه خود می تواند عامل فقر در جوامع انسانی گردد. مثلاً: مسابقه در تولید تسلیحات ذروی و سایر جنگ افزارهای اتمی، کیمیاوی و بیولوژیکی و انواع اسلحه گول پیکر آدم کشی و جهان خرابکن، تولید وسایل غیر ضروری (تجملی)، تولید مواد مضره چون دخانیات و مسکرات از سگرت و نصور تاهیروئین، مورفین و انواع مشروبات الکلی تغییرات رقابتی در مود و فیشن و ستایل کالاها که منجر به کشیدن کالاهای مودل سابقه از میدان عرضه و مصرف می گردند و موجب خسارات هنگفتی به مولدین دست اول می شود، تولید کالاهای بی کیفیت با مقاصد استهلاك عاجل و عرضه جدید کالاها برای ثروت اندوزی در بازارهای دول مصرف کننده و امثال این روش های غیر عادلانه و نامشروع بزرگترین ضربات اقتصادی را بر جوامع انسانی وارد می سازد.

چنانکه اگر مجموع قیمت مصارف تولیدات بی لزوم را جمع کنند و آنرا بر ملت های فقیر و مظلوم خود توزیع نمایند و یا آنرا در راه های ضروری و لازم به مصرف برسانند یقیناً میلیون ها انسان از رنج فقر نجات می یابد. دانشمندان علم اقتصاد در دهه ۱۹۸۰ م به این نتیجه رسیدند که موفقیت یک نظام اقتصادی در این نیست که تولید بلند داشته باشد، بلکه در آن است که محصول به دست آمده منصفانه و عادلانه در جامعه توزیع گردد. اینچنین در جریان توزیع نیز سیستم های غیر عادلانه اقتصادی حاکم بر جهان چه امپریالیستی، چه سوسیالیستی و چه مختلط اینها هر یک به نحوی عدالت

جوانب منفی و نواقص سرماییداری را میتوان طور ذیل بر شمرد:

عدم رعایت مصلحت جامعه، توزیع غیر عادلانه ثروت، آزمندی و خود خواهی، ایجاد کشمکش طبقاتی، ناکامی نظام اجتماعی سرماییداری در برقرار ساختن عدالت اجتماعی، بی توجهی به نیروی بشری، بهره برداری از مزدوران، ظهور بیکاری، فردیت و احتکار، ایجاد بحران های اقتصادی، در آمد بدون کار، مداخله در سیاست، تقسیم جهان، کشتن و از بین بردن، افروختن آتش جنگ ها، بهره برداری از کشورهای عقب مانده، برده ساختن آزاده گان، نژادپرستی و فساد اخلاقی. (۲: ص ۱۰۲-۱۱۱)

در این سیستم ها نه افراد به حقوق اقتصادی خود به طور عادلانه می رسند نه اجتماع، بلکه مظاهر اقتصادی در هر دو نظام، در سیمای جداگانه عرض وجود می کند که نتیجه آن باز هم نرسیدن به خود کفایی و رشد اقتصادی فرد و جامعه است. روح مکاتب اقتصادی سرمایه داری و سوسیالیستی را که اصالت کسب حداکثر رضایت مطلوب و رسیدن به قله های هواجس نفس یعنی هوا و هوس است اساساً در برنامه های اقتصادی شان از مسایلی چون حرام و حلال، انفاق و صدقات و تعاون و تساند به انسان جای ندارد. از همینجا است که در جریان توزیع هم مسایل احتکار، گرانفروشی، دمپنگ های ناجایز و ظالمانه، امتناع از توزیع بموقع محصولات، محدودیت در عرضه، جلوگیری از توزیع کالاها به طور قرض الحسنه و سایر مظاهر منفعت پرستی های مولدین و موزعین سبب می شود تا جامعه را به فقر و تنگدستی ها مواجه نمایند.

اقتصادی را زیر پا می گذارند و موجب پیدایش فقر و نارسایی های ناشی از فقر در جوامع انسانی می گردند.

توزیع محدود و مشروط کالاها برای مصرف کنندگان از مهمترین عوامل فقر و درماندگی ملت هاست که به دلایل خاص سیاسی، نظامی و استخباراتی صورت می گیرد نه به دلیل نبود کالاها تولید شده مورد نیاز. با توجه باین همه تولیدات بسنده در سطح دنیا و اینهمه امکانات بالقوه و بالفعل تولید در جهان چرا صدای فقر و کمبودی مواد غذایی و دیگر کالاها مورد نیاز در برخی از جوامع انسانی بالا می شود؟

یکی از علل فقر جاری و حاکم بر مردم جهان مخصوصاً جهان سوم محدودیت توزیع و مشروط ساختن آن به مردمان این کشورها است. فلذا عدم توزیع عادلانه و بموقع محصولات تولید شده را به حیث یکی از علل و عوامل مهم فقر در سرزمین های محکوم به فقر باید شناخت.

هرگاه دولت ها و قدرت های استعمارگر به اضافه مالکان سرمایه های مادی در زمین تنها محصولات و فرآورده های تولید شده را به طور عادی و عادلانه برای متقاضیان آن به شکلی از اشکال توزیع نمایند و یا لا اقل جلو توزیع آنرا نگیرند فقر موجود دیگر در جهان نخواهد بود. زیرا در سیستم اقتصادی امپریالیستی توجه به منافع فرد به حیث یک اصل، حقوق و منافع اجتماعی را زیر پا می کند و در سیستم اقتصادی سوسیالیستی شعار ترجیح منافع اجتماعی، حقوق افراد را ضایع می سازد.

سوسیالیزم با فطرت بشر سازگار نیست زیرا رقابت را از بین برده، استعدادها و حس تفوق خواهی و نبوغ را در انسان از بین می برد، چه این سیستم اجتماعی به زعم خود در توزیع دست آوردها مساوات را حتمی می داند. از طرف دیگر به میان آمدن عدالت اجتماعی ایکه سوسیالیزم خواهان آنست از نگاه عملی مستحیل و ناممکن است، همانطوریکه در وجایب و مسؤولیت ها نظریه و قاعده برابر و مساوات امکان ندارد، هم چنان در توزیع و تقسیم تولید هم این امر امکان پذیر نیست.

(۲: ص ۱۲۱)

رشد همه جانبه مادی و معنوی فرد و جامعه در راستای تحقق آبادی زمین، تأمین عدالت و پرستش خداوند (ع) وضع گردیده است. اینچنین احکام توزیع در نظام اقتصادی اسلام از برازندگی هایی برخوردار است که مستقیماً در تأمین عدالت اجتماعی، جلوگیری از فقر و رسیدگی به آحاد مردم نقش بارز ایفا می کند. اسلام هیچ انحصاری را در توزیع نمی پذیرد که با حقوق و منافع فرد یا جامعه برخورد نماید. احتکار کالاها، غدر در توزین و غبن در قیمت کالاها که موجب اختلال در توزیع سالم می گردند در این نظام اقتصادی جداً نکوهش گردیده و مستوجب کیفرهای خاص شرعی دانسته شده اند.

علاوه بر قوانین کیفری در نظام اقتصادی اسلام در بحث توزیع، پرداخت زکات، صدقات، عشر، خمس، هبه، نذرها، کفارات، قرض الحسنه و امثال این مساعدت ها به مستحقین و نیازمندان جاداده شده اند که خلأ فقر و فا صلۀ میان طبقات را نابود می کند.

مأخذ :

- ۱ - قرآنکریم سوره، البقره، ابراهیم، النمل، اعراف و اسراء.
- ۲ - بیان، سید جان دکتور، ترجمه: احمدی، رحمت الله، درمان فقر از نگاه قرآنکریم، چاپ، بنگاه انتشارات میوند، کابل: سال ۱۳۸۸.
- ۳ - محتشم دولت شاهی طهماسب، مبانی علم اقتصاد، چاپ - بیست و سوم، انتشارات خجسته، تهران: سال ۱۳۸۳.
- ۴ - احمد خشاب داکتر و کرم حبیب برسوم، علم الاجتماع، جلد ۲.
- ۵ - کرمی، محمد مهدی، نبی زاده، پورمند، مبانی فقهی اقتصاد اسلامی، تهران: سال ۱۳۸۱.
- ۶ - دراسات فی نهج البلاغه تألیف / محمد المهدی شمس الدین، الامام علی: روائع نهج البلاغه ترتیب و تقدیم جورج جرداق.

هم چنین مسأله مصرف نیز در نظام های حاکم اقتصادی جهان بر اساس اسراف و تبذیر استوار است. توجه به زیاده روی ها در مصرف، سیالنداری ها، تجمل پرستی ها و تفاخر به بلند نشان دادن سطح مصارف به عنوان و یژگی جوامع مدنی و مترقی، بنیاد اقتصاد فرد و جامعه را متزلزل می سازد.

تنها اصول نظام اقتصادی اسلام که بر بنیاد اعتدال و جلوگیری از هر نوع تبذیر و اسراف ایستاده است نه فقط مسایل اخروی را مدنظر دارد بلکه حل مشکل فقر جوامع انسانی را در محور برنامه های اقتصادی خویش جاداده است. چنانکه خداوند (ع) در خصوص شیوه مصرف می فرماید: ترجمه: یعنی بخورید و بنوشید اما اسراف نکنید. (اعراف/۲۱) و در خصوص تبذیر با لحنی تندتر و قاطع تر می فرمایند: ترجمه: «و قطعاً زیاده روی نکنید، مسلماً تبذیر کنندگان برادران شیاطین اند. (اسراء ۲۶ - ۲۷)

هم چنین پیامبر اکرم (ص) می فرماید: مسرف هر قدر توانگر باشد دچار فقر و مسکنت می گردد. با توجه به این بحث باید گفت که ظهور فقر و ایجاد طبقات در جوامع انسانی از مشخصات ذاتی حاکمیت نظام های اقتصادی غیر عادلانه (نظام های اقتصادی غیر اسلامی) در جهان است.

همینطور موضوع تولید نیز در نظام اقتصادی اسلام خیلی دقیقاً به نفع فرد و جامعه و حتی کل بشریت مطرح شده است. هدف تولید در این سیستم اقتصادی بر بنیاد رفع حوایج همگان تعیین شده نه بر اساس ارضای امیال و خواست های نفسی فرد یا جامعه. چنانکه تولید هیچ چیز حرام و مضر در نظام اقتصادی اسلام به هیچ وجه اجازه داده نشده و ارایۀ هیچ خدمت منافای اخلاق، ایمان و منافع مادی و معنوی بشریت در این نظام مقدس اقتصادی جای ندارد. تجارت هر چیز حرام و مضر قطعاً ممنوع است، غصب، چور و چپاول، اشغال کشورها، دزدی، رشوه، اختلاس و هر عملی در جهت کسب سرمایه که به ضرر خلق الله و یا مخالف اوامر الله باشد مطابق به احکام فقه اسلامی مجازات و کیفر در خور آن عمل را دارد.

در نظام اقتصادی اسلام همه قوانین مربوط به تولید بر محور ایمان به خدا و عمل به اوامر و نواهی اوتعالی به مقصد

غزنفر بانک
GHAZANFAR BANK

ضمانت نامه های بانکی اسلامی

ضمانت نامه های بانکی اسلامی بر اساس اصل وکالت و کفالت صورت می گیرد که به اهداف ذیل از جانب بانک صادر می گردد:

- ضمانت نامه داوطلبی Bid Guarantee
- ضمانت نامه کارکرد Performance Guarantee
- ضمانت نامه پیش پرداخت Advance Payment Guarantee
- لیتر آف کریدت LC

ویژگی های خدمات ما:

- مطابق به قانون شریعت
- شرایط و ضوابط انعطاف پذیر
- تیم متخصص بانکداری اسلامی
- میزان هزینه قناعت بخش

با ما به تماس شوید! 11 11 210 20 (0) 93 +

۸۶۶، سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان

سایت: www.ghazanfarbank.com

ایمیل: info@ghazanfarbank.com

په الکترونیکی سندونو کې د ډیجیټالي لاسلیک نقش

ډیجیټالي انقلاب د بشري ژوند په بېلابېلو اړخونو مثبت او منفي اغېزې کړې دي. پراخه او آسانه اړیکې او د ډیرو هغو اطلاعاتو افشا کول چې پخوا به د هغه څخه خبرېدل ناممکن و، او همدا راز په بېره د نړیوالو بدلونونو او حوادثو خبر خپرېدل یې مثبت اړخ، او د انټرنټي ښکارچیانو او نور خرابکارانو را منځته کېدل یې د منفي اړخونو څخه دي.

ډیجیټالي انقلاب په اقتصادي لحاظ په نړۍ کې د ډیرو تحولونو لامل شوی او ډېرې آسانتیاوې یې د انسانانو په واک کې ورکړې دي. د لرې څخه اړیکې نیول، شبکه

ډیجیټالي انقلاب د ډیرو پخوانیو انساني لاسته راوړنو غوندې نړیواله بڼه لري. څرنگه چې د صنعتي انقلاب د رامنځته کېدو ټاټوبي انگلستان گڼل کېږي اما د هغه لاسته راوړنې او پراختیاوې هېڅکله هم تر هغوی محدودې پاتې نشوې. نو په دې توگه هېوادونو او ملتونو هڅه کړې هغه بومي کړي او د خپلو شرایطو او امکاناتو مطابق یې وکاروي.

د ډیجیټالي انقلاب پیل د تېرې پېړۍ اتمه لسيزه گڼل کېږي او د ترانزستور او د هغه د اړونده ټکنالوژۍ پر بنا ډیجیټالي ټکنالوژۍ ته د انالوگ ټکنالوژۍ د بدلون

محصول دی. ددې انقلاب په راتگ سره تر هر څه د مخه د شخصي کمپیوټرونو او گرزنده تلفونونو کارول عام شول. سره له دې چې، په ۱۹۵۰ او ۱۹۶۰م. کلونو کې د ځینو پرمختللیو هېوادونو، د هغه په سر کې د متحده ایالتونو پوځ او ځینې نورو دولتي ارگانونو په کمپیوټر لاسرسي درلوده، خو شخصي کمپیوټر

د ۱۹۷۰م. کال راپدېخوا کارول شوی دی. د کمپیوټر او ډیجیټال د نورو ټکنالوژيو ودې او کارول په سنتي او دوخت په معمولو زدکړو کې هم بدلون رامنځته کړ. څرنگه چې د ۱۹۸۰م. کال په وروستيو کې په ډېرو مشاغلو کې د استخدام په خاطر د کمپیوټري زده کړې درلودل شرط و، او وروسته بیا په نړۍ کې د بدلونونو او په تېره بیا په لودیزه نړۍ کې د چټکو بدلونونو په پایله کې ډیجیټالي پوهي او د الکترونیکی ډیجیټالي ټکنالوژۍ کارول نوره هم بیسارې وده کړې ده. په ۲۰۰۵م. کال کې د انټرنټ کاروونکي د یو میلیارد تنو په شاوخوا کې و، په داسې حال چې دغه شمېره په ۲۰۱۰م. کال دوه میلیارد تنو ته رسیده.

یې اړیکې تأمینول، پر مختللي پېړنې، د مصرف په پرمختللیو بازارونو کې بازار موندنه او اطلاعات ټولول، ډیجیټالي کنفرانسونه، الکترونیکی پُست، او نورې بېلگې دي. او تر څنګ یې، مدیرانو او د شرکتونو مالکانو ته دا زمینه برابره کړې تر څو هغوی و توانېږي د کارشناسانو له پاره لازم کار پیدا کړي. همدا راز انټرنټ ددې لامل شوی دی چې کار فرما او فرمایش ورکوونکي، کارگرانو او د فرمایشونو او خدمتونو تر سره کوونکو ته د اعتباری کارتونو له لارې د نړۍ په گوټ، گوټ کې د هغوی مزد او حق الزحمه ورکړي. په همدې توگه مدیران او فرمایش ورکوونکي د استخدام د بیمې د لگښت، پرسونل ته د

سوداګرو، مالي- پولي بنسټونو او په بازارنو کې فعالو وګړو او کاروباريانو ته د امکانات برابر کړي دي چې د شپې او ورځې او د هر ځایه د خپل معاملې اړوند کسانو سره اړیکې ونیسي د ډیجیټالي تکنالوژۍ په کارولو سره د عنعنوي بانکونو بڼه او کړنې بدلې او په نویو شیو او بڼو د مشتریانو فرمایشونه او تقاضاوې اجرا کوي.

استوګنې د ځای د لګښت، د تګ راتګ د لګښت او نور لګښتونو څخه خلاص شوي دي، او یوازې خالص کاري لګښت پرې کوي. همدا راز په الکترونیکی کار، په برنامولیکنو، بنوونې او روزنې، طراحیو، او د بېلابېلو څانګو په مالی چارو کې ښه والی راغلی دی.

له دې امله چې د انټرنټ او نورو ډیجیټالي وسیلو پرمختګ وګړو او هېوادونو ترمنځ الکترونیکی سوداګري او راکړې ورکړې بیسارې زیاتوالی موندلی دی او الکترونیکی اسناد او د هغه مدیریت، د معلوماتو راکړه ورکړه او په تېره بیا د حقوقي قراردادونو، د محرمانه تکنالوژيو او مالي سندونو د تبادلې بهیر د الکترونیکی بانکوالۍ او د هغه له لارې تر سره کېږي. نو په دې خاطر چې دا تکنالوژي په یوه فرد، یوه سازمان او یوه هېواد پورې تړلې نه ده او کابو د نړۍ ټول وګړي ترې کار اخلي نو د هغه څخه د ناوړه کارونې وسایل او لارې هم منځته راغلې دي چې د کاروباريانو د کار د خنډ او تشویش سبب کېږي. چې ددې تشویش او د ډیجیټالي راکړو ورکړو او اسنادو ته د نورو د نه لاسرسی په خاطر لازم رمزونه او کودونه کارول اوسنی معموله لاره ده. اما په سوداګري او د نور سیاسي اقتصادي سندونو د اعتبار او طرفینو د اعتماد په خاطر بله وسیله الکترونیکی لاسلیک (electronic signature) دی.

ډیجیټالي انقلاب او د هغه پر اساس اوسني علمي- تکنالوژیکي بدلونونو په نړۍ کې ډېرې آسانتیاوې منځته راوړې او ګړو، کاروباريانو او د سازمانونو فعالیتونو ته یې پراختیا او ځواک ښلی دی، چې الکترونیکی سوداګري یې یوه بېلګه ده چې تر ډېره د الکترونیکی بانکوالۍ له لارې او د هغه په مرسته تر سره کېږي.

کله چې انټرنټ منځته راغی او ورپسې د بریښنایي پیغام (email) له لارې د اسنادو او لیکنو د تبادلې کولو امکانات منځته راغلل نو د سوداګریزو او غیر سوداګریزو اسنادو د اصلیت او خونديتوب مسئله هم د یوه ضرورت په توګه مطرح شوه. هماغه و چې د کارپوهانو او متخصصینو د هڅو په پایله کې الکترونیکی لاسلیک جوړ شو.

الکترونیکی سوداګري د عنعنوي سوداګري په څېر د توکو او خدمتونو د راکړې ورکړې بهیر دی، چې په ترڅ کې یې د کاغذ، قلم او ټاکلي فزیکي ځای په عوض د ډیجیټالي شمیرو او ډیجیټالي ژبو څخه کار اخیستل کېږي. په الکترونیکی سوداګري کې د عنعنوي بازار په پرتله د معاملاتو لګښتونه کم وي او په بېره تر سره کېږي. اوسنی پرمختللې تکنالوژي او د هغه جملې څخه انټرنټ

به الکترونیکی سندونو کې د ډیجیټالي لاسلیک نقش

وور دا ډول لاسلیک د کودونو او رمزونو (الګوریتمونو) یوه ټولګه ده چې درې الګوریتمه په کې کارول کېږي.

- د کلې د تولید الګوریتم.
- د لاسلیک الګوریتم.
- د لاسلیک د درستوالي الګوریتم.

ددې ډول ډیجیټالي لاسلیک په وخت د کاروونکي یا د سند اخیستونکي له پاره یو نوم یا شفر ټاکل کېږي او یو شفر هم د لاسلیک کوونکي لپاره ټاکل کېږي چې د لاسلیک کوونکي په نوم په الکترونیکی سیستم کې په

خوندې ټوګه ثبتېږي او په واقعیت کې د دواړو خواوو لپاره د هویت کارت مفهوم لري.

ددې له پاره چې د سند اخیستونکي ډاډه وي چې ترلاسه شوې سند دده د نظر ورسند دی نو د لاسلیک کوونکي او یا د هغه د اعتبار وړ سازمان له خوا د لاسلیک کوونکي نوم (یا ټاکلی رمز) اخیستونکي ته ورکول کېږي. او کله چې سند ورته ورسید هغه د خپل نوم او رمز له لارې د سند اصلیت او نه اصلیت پېژندلی شي.

څرنگه چې وویل شول ډیجیټالي لاسلیک په مجازی نړۍ کې د سندونو د خوندیتوب او اصلیت ضامن دی؛ خو د ډیجیټالي لاسلیک (دریم ډول) د نیمګړتیاوو څخه یوه هم داده چې د لاسلیک نېټه نشي ترې معلومېدای او د سند ترلاسه کوونکي په دې نه پوهیږي چې ترلاسه شوی سند څه وخت امضا شوی دی.

سره له دې چې د لاسلیک په اړوند عام شموله تعریف نشته، خو له حقوقي نظره لاسلیک پر عادي یا رسمي قراردادونو، شهادتونو او تعهداتو، د نوم، کورني نوم (یادواړو) لیکل، یا د ځانګړې علامې رسمول دي؛ چې د لیکونکي او علامه اېښودونکي د هویت ښکارندويي کوي او متقابل لوري ته د سند د اعتبار او اصلیت لامل کېږي.

د الکترونیکی امضا د کارولو په پیل کې به اسناد په عادی بڼه یانې په فزیکي امضا سره امضا کېدل او د سکن کولو څخه وروسته د انټرنټ له لارې اړونده کسانو ته استول کېدل. ممکن دا ډول امضا اوس هم په هغه اسنادو کې چې ډیر د اهمیت وړ نه وي لکه دولتي متحدالمالونه، ستاینلیکونه او نورو کې، چې کچه یې زیاته وي او امضا کول یې ډېر وخت ونیسي، و کارول شي. بل ډول امضا چې د الکترونیکی امضاګانو په ډله کې شمېرل کېږي د نوري پنسل په واسطه په سګنچرپد (Signature Pad) باندې امضا ده. ددې لاسلیک له پاره لاسلیک کوونکي پر یوې نمایشی لمسی صفحه لاسلیک کوي. ډیجیټالي سیستم د لاسلیک ټول بهیر؛ د قلم حرکت او د لاسلیک کوونکي د قلم فشار اندازه ګیري او ثبت کوي. او په وروسته کې یې د نوموړي د لاسلیکونو سره پرتله کوي. ددې ډول امضا بڼه والی دادی چې که یو څوک دستاسو په لاسلیک کولو بلد هم وي بیا هم د ځینو ځانګړتیاوو له امله چې ستاسې لاس او امضا یې لري د بل کس د لاسلیک څخه توپیر کېدای شي، او پېژندل کېږي. دا ډول امضا نن ورځ تر ډېره په بانکونو او نورو رسمي دایرو او سازمانونو کې کارول کېږي. د ډیرو کارپوهانو په نظر او په ډیرو اسنادو کې پورتنی دوه ډوله لاسلیکونه د الکترونیکی لاسلیکونو په نوم یاد شوي دي.

دریم ډول ډیجیټالي لاسلیک دی، چې د پورتنیو دوو ډول لاسلیکونو په پرتله وروستی او د ښه امنیت څخه برخمن

تهیه کننده: بشیراحمد کمالی

مزایای بانکداری الکترونیک

انترنتی خود را گسترش دادند به طوری که امروزه مبادلات چک، پرداخت حساب، نقل و انتقال وجوه، ارسال گزارشها یا اسناد مورد نیاز مشتریان و صورت حساب مشتریان به صورت الکترونیکی، فارغ از مکان و زمان در اختیار مشتریان قرار می گیرد که هم به نفع مشتری است و هم به نفع بانک. زیرا از دید مشتری هزینه های خدمات بانکی با این سیستم کاهش می یابد از جمله این هزینه ها می توان به هزینه های اتلاف وقت در صف های طولانی بانک اشاره کرد و از دید بانک هزینه عرضه خدمات بانکی با استفاده از این سیستم بانکداری در حد بالایی کاهش می یابد. چرا که دیگر نیازی به مصرف کاغذ، کارمند اضافی و هزینه های سرمایه گذاری و اشتغال در بخش های دیگر برای بانک وجود نخواهد داشت.

امروزه بانک ها از وسایلی چون تلفون، انترنت، وبسایت و امثال آن برای ارائه خدمات استفاده می کنند. و منظور از اصطلاح بودجه الکترونیکی همان تامین مالی و پولی توسط موسسات، شرکت ها، دولت ها و غیره است که در قالب درخواست های انترنتی وام ارائه اسناد اعتباری از طرف وبسایت اختصاصی بانک عامل و ... انجام می شود.

به عبارت دیگر بانکداری الکترونیکی به کارگیری ابزار و وسایل الکترونیکی از جمله انترنت، شبکه های بی سیم، دستگاه های خودپرداز، تلفون و مایل در ارائه خدمات و محصولات بانکی که این محصولات و خدمات بخشی از تامین های مالی در سیستم پولی و مالی کشور هاست.

تاریخچه بانکداری الکترونیک

در سال ۱۹۷۰ متخصصان دانشگاهی به منظور اشتراک اطلاعات، انترنت را توسعه دادند و تا سال ۱۹۹۳

امروزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در تمام بخشهای زندگی روزانه بشر نفوذ کرده و جزء ساختار اصلی توسعه هر کشور به شمار می رود. بانکداری الکترونیکی به مشتریان امکان می دهد که سطح گسترده از نقل و انتقالات وجوه و اطلاعات را به شیوه الکترونیکی و از طریق وبسایت بانک عامل، انجام دهند. صنعت بانکداری دامنه وسیعی از فعالیتهای اقتصادی را شامل می شود و بدون تحول و دگرگونی در این صنعت بزرگ ترین بخش محرک اقتصادی جامعه فلج خواهد شد.

در آغاز بانکداری انترنتی تنها به عنوان واسطه اطلاعات در بانکهایی به کار برده می شد که محصولات و خدمات خود را از وبسایت ها ارائه می دادند و برای آنها بازاریابی می کردند. با پیشرفت فناوری و رواج استفاده از انترنت در صنعت بانکداری، بانک ها، دامنه فعالیت های

مزایای بانکداری الکترونیک

پذیرش درخواست‌ها یا پاسخ به تقاضاهای خدماتی مشتریان پرداخت. در این دوران، اندک بانک عادی در آمریکا امکان بررسی مانده‌های حساب را از طریق اینترنت در اختیار مشتریان قرار می‌داد. در این سال‌ها رشد بانکداری اینترنتی همپای رشد بانکهای عادی در کشورهای مختلف افزایش یافت از آنجا که بانکهای اینترنتی به تاسیس شعبه و خودپرداز اقدام نمی‌کردند و بانکهای عادی به طور مرتب بر تعداد شعبه‌ها و دستگاههای خودپرداز خود می‌افزودند.

وظیفه اصلی بانکهای اینترنتی ارائه خدمات به مشتریان در بهترین و مطلوب‌ترین سطح روی شبکه‌های اینترنتی است. همچنین مشتریانی که از طریق اینترنت از خدمات بانک‌ها استفاده می‌کنند در ارتباط با بانکهای اینترنتی عامل، نه تنها محدودیتی در شیوه دریافت خدمات ندارند، بلکه می‌توانند از طریق تیلیفون، تیلیفون همراه، پست و... نیز با این بانک‌ها ارتباط برقرار کنند. در این صورت مشتریان در نظام بانکداری جدید حق انتخاب زیادی دارند و به خاطر همین حق انتخاب از این شیوه بانکداری، انگیزه زیادی برای استفاده از رایانه و اینترنت و سایر وسایل الکترونیکی در دریافت خدمات و محصولات بانکها دارند و از طرف دیگر فشار وارد بر بانکهای عادی در مسیر تغییر در شیوه‌های ارائه خدمات و محصولات باعث می‌شود آنها نیز در راستای هدف اصلی مشتری مداری خود دچار تغییر و تحولات اساسی شوند که حداقل آن خودکار شدن عملیات بانکی، فراهم آمدن امکان تبادل اطلاعات و داده‌های بین بانکها است.

عموم مردم، به ویژه تاجران و کسبه کاران که امید به گسترش دامنه تعداد مشتریان شان داشتند از آن استقبال کردند و بدین ترتیب اینترنت در راستای اهداف بازاریابی مبادلات وجوه اجناس و خدمات مورد توجه واقع شد.

با گسترش روزافزون اینترنت و به کارگیری آن در شیوه‌های مختلف مبادله، عواملی از جمله مبالغ هنگفت هزینه‌ای که بانک‌ها با آن مواجه شدند به گرایش اساسی صنعت بانکداری به استفاده از اینترنت در عرضه خدمات و محصولات خود منجر شد.

به کارگیری اینترنت در عرضه خدمات و محصولات بانکی برای بانکهایی که دارای نمایندگی های زیادی بودند، هزینه کمتری داشت. و تضمین امکان دسترسی به ابزارهای جهانی و تامین رفاه بیشتر برای مشتریان در دریافت خدمات و محصولات شبکه بانکی از دلایل اصلی گرایش نظام بانکداری به استفاده از شیوه الکترونیکی شد.

در سال ۲۰۰۰ تعداد بانکهایی که خدمات اینترنتی ارائه می‌دادند به حدود ۱۵۰۰ نمایندگی رسید در حالی که این رقم در آغاز کار یعنی جنوری ۱۹۹۵ در حدود ۲۴ نمایندگی بانکی بود.

بانک SFNB یکی از بانکهای بزرگ آمریکا است که اولین بانک اینترنتی واقعی بود که در ۱۸ اکتوبر ۱۹۹۵ به منظور انجام دادن امور تجاری افتتاح شد. اینترنت برای بانک‌ها راهی به سوی فرصتهای جدید بود تا میدان دید و میدان مشتری مداری شان را توسعه دهند و از این طریق دامنه انتخاب را برای مشتریان خود برای استفاده از نظام بانکی گسترش دهند.

بانک SFNB پیشگام در ارائه الکترونیکی، خدماتی چون افتتاح حساب های سپرده و قبول قبض های پرداخت و دریافت وجه بود. در واقع این بانک هرگز شعبه‌ای فیزیکی ایجاد نکرد و به جای آن با استفاده از وبسایت اختصاصی به

غلامرضا رضایی

پول و اعتبار، از گذشته تا امروز

۳- دوره اقتصاد اعتباری: دوره ای است که علاوه بر پول، اعتبار (credit) وارد اقتصاد شده و باعث تقویت معاملات تجاری و اقتصادی شده است.

یکی از علائم شکل گیری زندگی اجتماعی بشر، انجام مبادلات اقتصادی است. تلاش برای رفع نیازهای اقتصادی از طریق مبادله مازاد کالای تولیدی، به معنی افزایش رفاه اجتماعی است. زندگی در شرایطی که بشر امکان ذخیره اجناس برای مصارف آینده خود را نداشت، مبادله مهم ترین اصل برای افزایش امکانات مصرفی تلقی می شد. تنوع نیازها و تنوع اجناس مبادله شده و مشکلات مبادله پایاپای باعث شد تا یک واسطه به عنوان وسیله سنجش ارزش و معیار مبادله تعریف شود.

عدم شکل گیری همزمان نیازهای جنسی و عرضه و تقاضای اجناس و مشکلات ذخیره پول جنسی از یک طرف و گسترش فعالیت های اقتصادی و بزرگ شدن جوامع از طرف دیگر، جامعه انسانی را به سمت استفاده از فلزات به عنوان جایگزین پول جنسی سوق داد. با گذشت زمان و تجربه ای که در عمل کسب شد به تدریج تمام جوامع، فلزات قیمتی را به عنوان وسیله مبادله، سنجش ارزش و معیار ذخیره ارزش، قرار دادند. ویژه گی های پول فلزی باعث شد تا به عنوان بهترین وسیله تبادل و خرید و فروش اجناس انتخاب شود.

با گذشت زمان دولت ها به ضرب سکه پرداختند و حتی آن را به عنوان یکی از راه های اعلام موجودیت و اعمال حاکمیت خود تلقی کردند. در این مسیر حکومت ها آموختند

یکی از علل مهم ایجاد بحران های اقتصادی طی دهه های اخیر در جهان نحوه عملکرد بانک ها در خلق پول بانکی یا اعتبار بوده که منتج به بوجود آمدن رکود، بیکاری، تثبیت نرخ بهره و تورم شده است. پل ساموئلسن، برنده جایزه نوبل اقتصاد در سال ۱۹۷۰ در مورد نقش پول گفته است: سه اختراع یا ابداع مهم جهان را متحول کرده است: آتش، چرخ و پول. حال می پردازیم به اینکه پول چیست، چرا به وجود آمد و اعتبار بانکی چه نقشی را ایفا می کند. کارشناسان امور اقتصادی، تاریخ اقتصاد را از نظر اهمیت نقش پول به سه دوره تقسیم کرده اند:

۱- دوره اقتصاد پایاپای (تهاتری): دوره ابتدایی اقتصاد است که کالا با کالا مبادله می شد و وسیله ای به نام پول وجود خارجی نداشت.

۲- دوره اقتصاد پولی: دوره ای است که اقتصاد از حالت ابتدایی و ساده خارج شده و پول به عنوان وسیله مبادله وارد اقتصاد شده است.

پول و اعتبار، از گذشته تا امروز

قابل ملاحظه‌ی برای صرافان در پی داشت و از طرف دیگر منجر به رونق معاملات تجارتي بازرگانان گردید.

رسید صراف هر زمانی که پیش صراف بر می گشت او متعهد به نقد کردن آن بود. افزایش درجه اعتبار صرافان باعث شده بود که یکی از ودیعه گذاران که با شخص ثالثی وارد معامله می شد، در مقابل دریافت جنس، رسید سپرده اش نزد صراف را به وی تحویل می داد.

با گسترش تولید اجناس و رشد تجارت، کار همه کسانی که به نوعی با بازار و مبادله و پول سروکار داشتند توسعه یافت. صرافان شهرهای پرونق ایتالیا در سده های یازدهم و دوازدهم میلادی در این میان جایگاه ویژه داشتند. با رونق گرفتن تجارت و کسب و کار ایشان، سطح فعالیت و حجم اعتبار این صرافان گسترش پیدا کرد؛ اما سطح وام هایی که از دارایی خود صراف ها پرداخت می شد کاملاً محدود بود. البته تحولاتی که در نحوه پرداخت وام و اعتبار پدید آمد، مدیون ابتکار همین صرافان «ایتالیایی» است، این گونه فعالیت ها زمینه پیدایش و رواج پول کاغذی را در اروپا نیز فراهم نمود.

صرافان در صندوق خویش پول مسکوک و زر و سیم مردم را نگهداری می نمودند و در ازای آن حق الزحمه می گرفتند. صرافان بخشی از پول نقد خود را که طی سالیان دراز اندوخته بودند، به افراد معتبری وام داده، از آنها بهره می گیرند. با این روند داد و ستد بازار پول رونق یافته و منجر به رشد و توسعه اقتصاد خود، جامعه و کشور می گردد.

صرافان رشد کار و بار خود را مدیون سال ها تجربه در امانتداری می دانند. کسانی که به او پول سپرده اند، همزمان یا در یک فاصله بسیار کوتاه، برای دریافت وجوه خود مراجعه نخواهند کرد. معمولاً اگر امروز یکی از آنها برای بازپس گرفتن سپرده اش رجوع کند، یک نفر دیگر هم برای امانت گذاری خواهد آمد؛ در واقع افزایش حجم سپرده های نزد او

تا در شرایط وجود مشکلات اقتصادی که نیاز مبرمی به پول دارند به ویژه در شرایط بروز جنگ و افزایش هزینه های دولتی ضمن اخذ مالیات و خراج، مبادرت به ضرب مسکوکات طلا و نقره با عیار پایین تر هم بیردازند که به آن غش (یا تقلب) در ضرب سکه گفته می شد. هرچند هنوز سکه دارای ارزش ذاتی است ولی به علت تقلب صورت گرفته در ضرب آن ارزش اسمی آنها بیشتر از ارزش ذاتی بود و همین شروعی برای به وجود آمدن پولی شد که چند برابر پشتوانه اصلی آن بود.

با بزرگ شدن جوامع و افزایش فعالیت های اقتصادی و در نتیجه گسترش بازرگانی و مبادلات تجاری احتیاج به وسیله مبادله بیشتری را ضروری می کرد لذا جامعه کم کم به سمت استفاده از پول های کاغذی پیش رفت. اما پیدایش پول های کاغذی با رونق فعالیت های صرافان همراه بود. خطرات ناشی از نقل و انتقال پول، ایجاب کرد تا انتقالات پولی که عمدتاً مسکو کات ضرب شده حکومتی بودند، از طریق نهادی به نام صرافی انجام گیرد. از این مقطع زمانی حرکت در مسیر شکل گیری پول کاغذی با دو منشأ دولت و بانک آغاز می شود.

صرافان نخستین بانکداران و عرضه کنندگان اعتبار به حساب می آیند. فن صرافی همزمان با رشد مبادلات تجاری و برای پاسخگویی به نیازهای داد و ستد رونق گرفت. تشخیص پول های فلزی اصلی و تقلبی، حفظ و نگهداری دارایی افراد به صورت پول رایج و ارائه رسید در برابر سپرده نقدی ازجمله وظایف صرافان بود. در ارتباط با همین فعالیت اخیر بود که صرافان به پرداخت وام و صدور اسناد اعتباری دست زدند و به بانکدار ابتدایی بدل شدند. صاحب اموال در بدل آنچه که نزد صراف به امانت می گذاشت رسید دریافت می کرد که در آن نام او و کمیت و کیفیت ودیعه اش قید شده بود. البته بیشتر اموال امانت گذاشته شده نزد صراف به صورت سکه طلا و نقره بود. این امر، از یک طرف منفعت

پول و اعتبار، از گذشته تا امروز

سکه به عنوان وسیله مبادله مورد استفاده قرار می گرفت. البته تنها معتبر بودن صراف و زرگر دلیل رواج پول های کاغذی نبود، بلکه حمل و نقل و نگهداری آسان آن و همین طور نیاز به وسیله مبادله بیشتر که با پیشرفت اقتصادی لازم بود از دلایل دیگر رواج پول های کاغذی بود.

با به وجود آمدن بانک ها که شکل تکمیل شده صرافان و زرگرها بودند این پول های کاغذی تبدیل به اسکناس های امروزی شدند منتها اسکناس های قابل تبدیل که هر موقع به بانک صادرکننده باز می گشت تبدیل به سکه های طلا و نقره می شد. در این شیوه بانکداری بانک ها می توانستند چندین برابر موجودی صندوق خود اسکناس منتشر کنند، چون می دانستند همه دارندگان اسکناس که به یکباره برای تبدیل پول خود مراجعه نمی کنند به این ترتیب بانکداران به ثروت های کلانی دست پیدا کردند. تا زمانی که اسکناس ها در بازار دست به دست می گشت، معرف پولی بود که سابق وجود نداشته و تنها بر اثر وامی که بانک ها پرداخته اند موجودیت یافته بود. لذا به اندازه اسکناس های چاپ شده حجم پول جامعه افزایش پیدا می کرد. تنها مشکل یا ترس بانکداران تبدیل اسکناس های بازگشته به بانک بود که البته برای این منظور درصدی از سپرده های طلا و نقره را در صندوق نگه می داشتند. به همین دلیل، این شیوه بانکداری در ادبیات اقتصادی به «بانکداری بر پایه ذخیره جزئی» معروف شد.

در این ساختار، اعتماد سپرده گذاران اصلی ترین عامل تداوم کارکرد بانک تلقی می شد و مبنای عینی

طی سال های گذشته از همین امر ناشی بوده است. بنابراین صرافان می توانستند از پول مردم به مردم وام دهند. استفاده از صندوق امانات برای افزایش حجم وام ها چندان خطرناک هم نیست؛ فقط کافی است بی احتیاطی نکند و همواره ذخیره کافی جهت انجام امور معاملات روزمره در صندوق نگه دارد. با افزایش درآمد صرافان، نه تنها از سپرده گذاران برای نگهداری سپرده های آنها حق العمل دریافت نمی شد، بلکه در رقابت برای جذب سپرده به سپرده گذاران بهره نیز پرداخت می شد کاری که تا به امروز بانک های تجاری آن را ادامه داده اند.

البته مقدار پولی که صراف می توانست به وام دهد سقف معینی داشت که در هر حال از حاصل جمع سپرده ها و اندوخته خود او فراتر نمی توانست، باشد. اما برخی از صراف ها براین باور بودند تا با تغییر در شیوه پرداخت وام اوضاع را یکسره دگرگون کنند و امکانات خویش را به نحو چشمگیری افزایش دهند. به نظر می رسد که این تحول نخست در انگلستان به وسیله «زرگرهای بانکدار» لندن پدید آمده و اشاعه یافته است. در این روش جدید، با بیشتر شدن درجه اعتبار صرافان و زرگرها در جامعه پرداخت وام دیگر از ذخیره سکه های صندوقشان نبود، بلکه پرداخت وام از طریق صدور رسید یا «اسکناس زرگر» بود. در این شیوه کار، زرگر به جای پول نقد به متقاضی وام، حواله پول می داد؛ یعنی ورقه کاغذی که صادرکننده آن متعهد می شد زمانی که دارنده آن بخواهد، می تواند به سکه های طلا و

نقره تبدیل شود. به این ترتیب

این پول های کاغذی

در جامعه به

جای

پول و اعتبار، از گذشته تا امروز

مبادله محصول خود با محصول دیگر تسهیل کند، بنابراین پول فقط یک وسیله مبادله است نه چیز دیگر. ایده مربوط به ایجاد پول ایجاب می کند که فروش کالا در مقابل پول بلافاصله از طریق خرید کالا به وسیله پول تکمیل گردد تا مبادله کامل شود. در واقع کسی که بعد از فروش کالای خود برای خرید کالای مورد نیاز تأخیر می کند، مبادله را ناتمام گذاشته و تولیدکننده یا صاحب کالای دیگری را در مرحله فروش کالایش در حالت اضطرار می گذارد و به این ترتیب از پول خود سوء استفاده می کند. در واقع بدون خرید از بازار، فروش ممکن نیست و از این رو، برای اینکه پول بتواند هدف خود را برآورده سازد باید خرید و فروش همراه با هم و دوش به دوش هم صورت گیرد. در واقع فردی که محصولات خود را در مقابل پول می فروشد، اما پول کسب شده را برای خرید کالا صرف نمی کند، این زمینه را فراهم می کند که پول خود را در مقابل کسب بهره قرض دهد. اما این شرایط وضعیت درستی برای نظام پولی نیست، زیرا کسی که در مقابل فروش کالای خود پول به دست می آورد، فقط با آن حق خرید کالای دیگری را دارد و نه بیشتر. امکان او برای کسب بهره با ایده اصلی خلق پول مغایرت دارد، زیرا کسب بهره به این طریق نوعی مالیات است که بخش خصوصی از طریق مبادله و با کمک سازمان دهی دولت برای نظام پولی، وصول می کند. این امکان از این طریقی به وجود می آید که مالک پول با نگهداری پول خود و خودداری از عرضه آن در بازار، صاحب کالا را در وضعیت اضطراری و ناچاری قرار داده و از این وضعیت سوء استفاده کرده و درآمد بهره ای کسب می کند. در حالیکه پول اصلاً برای این به وجود نیامده است که وسیله پس انداز باشد.

مسلم آن است که کارکرد ذخیره ارزش پول در سایه نبود محدودیت زمانی آن نشأت می گیرد و در همین راستا است که افراد با احتکار و کندکردن حرکت پول که برای تسهیل مبادلات در بازار به وجود آمده است، موجب کند شدن سرعت مبادلات شده و زمینه شکل گیری بهره را به وجود می آورند.

این اعتماد قابلیت تبدیل پول های بانکی (اسکناس) با پول فلزی بود. هجوم سپرده های مردم به بانک، پرداخت بهره به سپرده های بانکی و اخذ بهره بالاتر از دریافت کنندگان قرضه، از ویژگی های بارز این شیوه بانکداری به شمار می رود. رسمیت یافتن بهره بانکی، اعتبار یافتن وثائق بانکی به عنوان پشتوانه اعطای وام و شکل گیری سفته بازی، از جمله اموری بود که مبادلات جاری اقتصاد در بانکداری نوین را تشکیل داد. در این میان ثروت فیزیکی طلا و نقره یا دارایی های فیزیکی به سمت ثروت مجازی سوق یافت که منشأ آن اوراق بهادار یا اسکناس های خلق شده توسط بانک ها بود.

با گذشت زمان و با گسترش نفوذ و افزایش قدرت حکومت های مرکزی و نیز ازدیاد نیازهای مالی آنها، دولت ها خود به چاپ اسکناس مبادرت ورزیدند و با اعمال دخالت در مکانیزم پولی، اقدام به ایجاد نظام بانکداری دولتی کردند و در آخر نیز عهده دار بانک مرکزی کشورشان شدند. و مبادرت به انتشار برات و ضرب سکه با عیار پایین پرداختند.

کارشناسان امور مالی بر این باور اند: تا زمانی که پول کاغذی فقط برای هدف اصلی ایجاد آن، یعنی به عنوان وسیله مبادله استفاده شود، در نظام پولی هیچ مشکلی رخ نمی دهد و پول به بهترین نحو به گردش کار خود ادامه می دهد. اما اگر نقش های دیگری مانند وسیله پس انداز به پول محول شود، پول از مدار سالم خود خارج شده و مشکلات متعددی به وجود می آید. تناقض های آشکار شده در نظام پول کاغذی این نکته را آشکار می سازد که اگر هر دو خاصیت وسیله مبادله و وسیله پس انداز در پول باهم مرتبط شود، وضعیتی به وجود می آید که برای برخی منافع و برای برخی ضرر و آسیب به همراه دارد و در برخی اوقات موجبات وفور پس انداز و در بعضی مواقع بحران های اقتصادی شدید را فراهم می کند.

اما «سیلویو گزل» بر این باوراند که پول به این دلیل به وجود آمده است که عمل تولیدکننده کالا را در راستای

غضنفر بانک

غضنفر بانک، پیشتاز در بانکداری اسلامی

غضنفر بانک با خدمات زیر در بخش بانکداری اسلامی از شما استقبال می کند:

- تمویل مالی بر اساس مشارکه
- تمویل مالی بر اساس مرابحه
- ضمانت نامه های بانکی اسلامی
- حساب جاری التودیعہ
- حساب مضاربت میعادی
- حساب مضاربت پس انداز
- حساب وقف

باران عقیلی

موفق ترین نظام کمک مالی نقدی در جهان

برازیل اکنون بزرگ ترین اقتصاد آمریکای لاتین و هفتمین اقتصاد بزرگ جهان است. به یمن اجرای طرح پرداخت کمک مالی نقدی، برازیل اکنون یکی از پرشتاب ترین نرخ های رشد طبقه متوسط در جهان را دارد. با اجرای این طرح، برازیل فقر مطلق را ۸۹ درصد کاهش داده است و ۳۶ میلیون خانواده را از فقر مطلق خارج کرده است.

طرح پرداخت کمک مالی نقدی در برازیل با محوریت بهبود وضعیت صحت و معارف، چنان موفق بوده که شهردار پیشین نیویارک زمانی تصمیم گرفت با الگوبرداری از نظام برازیل، طرحی مشابه را در نیویارک به اجرا بگذارد. شهردار نیویارک می خواست

پرداخت کمک مالی نقدی به صورت هدفمند و با محوریت تشویق آموزش را در نیویارک اجرا کند اما موفق نشد.

کمک مالی به چه کسانی تعلق می گیرد؟

بر اساس سیستم کمک مالی خانواده برازیل، کمک مالی نقدی به خانواده هایی تعلق می گیرد که در فقر مطلق به سر می برند. یعنی خانواده هایی که درآمد سرانه آنها کمتر از ۹۰ دالر در ماه باشد. همچنین خانواده هایی که فرزندان زیر ۱۵ سال دارند و خانواده هایی که یک زن باردار در آن هست. اما در سال ۲۰۰۸ سن فرزندی که شامل دریافت کمک مالی می شوند به ۱۷ سال افزایش یافت. بر اساس

سیستم پرداخت کمک مالی نقدی به نیازمندان در کشور برازیل که به بلسا فمیلیا (Bolsa Familia) یا کمک مالی خانواده معروف است، در کاهش فقر نقش مهمی داشته است. بانک جهانی، صندوق بین المللی پول و نشریه اکونومیست که مهم ترین شاخص های سنجش وضعیت اقتصادی در جهان هستند و هر ساله گزارش هایی در جهت

ارزیابی وضعیت اقتصادی کشورهای جهان منتشر می کنند، سیستم پرداخت کمک مالی برازیل را بزرگ ترین و موفق ترین سیستم کمک مالی در جهان اعلام کرده اند.

این سیستم باعث شده که نرخ فقر در برازیل طی یک دهه گذشته نزدیک به ۲۸ درصد کاهش یابد. بر اساس آمار اعلام شده برازیل، تا سال ۲۰۱۳ بیش از ۱۳ میلیون خانواده برازیلی معادل ۵۲ میلیون نفر از جمعیت ۲۰۰ میلیونی برازیل یعنی ۲۶ درصد از جمعیت این کشور، در چارچوب سیستم کمک مالی خانواده این کشور، کمک مالی نقدی دریافت می کرده اند.

موفق ترین نظام کمک مالی نقدی در جهان

قانون پرداخت کمک مالی، هر دو سال یک بار بر اساس نرخ تورم در مورد چگونگی پرداخت کمک تجدید نظر می شود.

درباره معیشت و گرداندن اقتصاد خانواده به عهده زنان باشد. در برازیل اکنون شمار خانوادههایی که زنان سرپرستی آنها را به عهد دارند رو به افزایش است.

شرایط دریافت کمک مالی

علاوه بر شرایط مالی که در بالا گفته شد، خانواده هایی که کمک مالی دریافت می کنند باید شرایط اقتصادی و بهداشتی مشخص شده توسط دولت را رعایت کنند. ازجمله این شرایط، آموزش اجباری فرزندان زیر ۱۷ سال، مراجعه به مراکز درمانی و رعایت شرایط تغذیه ای تعیین شده توسط دولت ازجمله واکسیناسیون اجباری است. خانوادههایی که فرزندانشان تحصیل نکنند یا به صورت مرتب به مراکز درمانی مراجعه نداشته باشند یا واکسیناسیون را انجام ندهند، از دریافت کمک مالی محروم می شوند.

البته وضعیت زنان در برازیل از نظر خشونت خانگی و مدیریت در عرصه اجتماعی به نسبت شاخص های جهانی وضعیت مناسب چندانی ندارد. گزارش ها نشانگر آنست که تنها ۲۸ درصد از زنان برازیلی از احترام و منزلت اجتماعی مناسبی برخوردارند. اما آمارها نشان داده است که اجرای برنامه کمک مالی نقدی خانواده باعث بهبود وضعیت اجتماعی زنان در برازیل نیز شده است. اگر چه میزان کمک مالی نقدی که در این سیستم پرداخت می شود تنها یک سوم حداقل حقوق ماهانه در برازیل است، اما همین میزان پول باعث افزایش قدرت زنان در این کشور آمریکای لاتین شده است.

کمک مالی به زنان تعلق می گیرد

تاکید بر پرداخت کمک مالی به زنان خانواده، از اصلی ترین جنبه های نظام پرداخت کمک مالی نقدی در برازیل است. در این قانون تاکید شده که زنان قابل اعتمادتر هستند. برای آنکه کمک مالی نقدی در مسیر درست هزینه شود، باید به زنان خانواده که امین تر هستند تعلق می گیرد. این کمک مالی به کارت اعتباری بانکی سرپرستان ترجیحا زن

انتقاد از سیستم کمک مالی

نظام پرداخت کمک مالی نقدی در برازیل در سال های اخیر همواره منتقدان جدی داشته است. مخالفان این طرح می گویند، خانواده ها پول کمک مالی را خرج موارد غیرضروری می کنند. آنها همچنین می گویند که با این

خانواده واریز می شود. از آنجا که هدف نظام پرداخت کمک مالی نقدی در برازیل، بهبود وضعیت آموزش و بهداشت است، تهیه کنندگان این طرح می گویند که زنان بیشتر از مردان، برای آموزش و بهداشت فرزندان پول خرج می کنند. به همین خاطر بهتر است که این کمک مالی به طور مستقیم به عضو زن خانواده تعلق بگیرد. دولت برازیل با این کار می خواهد، تصمیم گیری

موفق ترین نظام کمک مالی نقدی در جهان

فقیر به صورت چشمگیری بهبود یافته است. در چارچوب این طرح، دانش آموزان در مکاتب دولتی یک وعده غذای رایگان در روز می خورند. در مناطق فقیر و محروم، دانش آموزان دو وعده غذای رایگان دریافت می کنند. در نتیجه این سیستم و براساس گزارش بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، وضعیت درآمد خانواده های برزیلی ۲۵ درصد بهبود یافته است. نرخ فقر در برزیل قبل از اجرای این برنامه در حدود ۱۰ درصد بود و اکنون به نزدیک ۵ درصد کاهش یافته است.

میزان کمک مالی نقدی

در سال ۲۰۱۴، دولت برزیل بودجه ای معادل ۱۰/۲ میلیارد دلار برای پرداخت کمک مالی نقدی به خانواده های کم درآمد و فقیر اختصاص داده است. بخش عمده این کمک مالی نقدی از محل درآمدهای نفتی برزیل تامین می شود. بر اساس قوانین برزیل، ۷۵ درصد از درآمدهای نفتی این کشور باید صرف آموزش و ۲۵ درصد آن صرف بهداشت و درمان شود.

بر اساس طرح کمک مالی خانواده برزیل، خانواده های این کشور برای هر فرزند ماهانه ۳۰ دلار دریافت می کنند. در مورد مقدار این رقم هر سال تجدید نظر می شود. بر اساس اعلام وزارت اقتصاد برزیل، در سال ۲۰۱۴ بیش از یک میلیون و هفتصد هزار نفر از لیست دریافت کمک مالی نقدی خارج شدند و چون سنشان از ۱۷ سال بیشتر شد خود آنها باید وارد بازار کار شوند.

صادرات جدید برزیل

با موفقیت طرح پرداخت کمک مالی نقدی خانواده در برزیل، اکنون برزیل به یک کشور صادر کننده سیاست های موفق کمک های اجتماعی مبدل شده است. در سال ۲۰۱۳ بیش از ۱۲۰ هیات از کشورهای مختلف جهان برای آشنا شدن با نظام پرداخت کمک مالی و مزایا و معایب آن از برزیل دیدن کردند.

پول، دیگر انگیزه ای برای جست وجوی شغل نمی ماند و بازار کار آسیب می بیند. آنها می افزایند: این طرح اعتیاد آور است و باعث وابستگی می شود، اما در پایان دهه ۲۰۰۰ با انتشار گزارش های ارزیابی بانک جهانی، وقتی معلوم شد که فواید این طرح برای اقتصاد برزیل زیاد بوده، اعتراض منتقدان هم کم شد. در گزارش بانک جهانی آمده است که پرداخت کمک مالی نقدی حتی باعث بهبود وضعیت بازارکار در برزیل شده، چون افراد با اتکا به امنیت مالی که کمک مالی نقدی برایشان ایجاد می کند، ریسک بیشتری را در بازار کار می پذیرند. همچنین معلوم شده که بخش عمده این کمک مالی نقدی صرف خرید غذا و پوشاک می شود.

لولا داسیلوا رئیس جمهور برزیل بعد از اجرای این طرح در دهه ۲۰۰۰ به محبوب ترین سیاستمدار تاریخ برزیل تبدیل شد. در سال ۲۰۰۶ او یک بار دیگر با پیروزی در

انتخابات در مقامش ابقا شد. ۴ سال بعد یعنی در سال ۲۰۱۰، دستیار لولا، خانم دیلما روسف، با اتکا به محبوبیت لولا در انتخابات پیروز شد. موفقیت نظام پرداخت کمک مالی نقدی همچنان در کارنامه لولا در عرصه داخلی و جهانی می درخشد.

نتایج ملموس کمک مالی نقدی

گزارش بانک جهانی نشان می دهد، در نتیجه نظام پرداخت کمک مالی نقدی در برزیل، علاوه بر کاهش فقر در این کشور، نابرابری اجتماعی هم تا ۲۰ درصد کاهش یافته است. همچنین وضعیت تغذیه مردم به ویژه در میان طبقه

موفق ترین نظام کمک مالی نقدی در جهان

مهم ترین نکته ای که کشورهای جهان درباره نظام پرداخت کمک مالی نقدی برازیل می خواهند بدانند، چگونگی شناسایی فقرا و ثبت نام افراد واجد شرایط دریافت کمک مالی است. فقر یک معضل جهانی است و بسیاری از کشورها برای مقابله با فقر و ریشه کنی آن دچار مشکل هستند. بر اساس آمارهای جهانی و سازمان ملل، نزدیک به یک میلیارد نفر از جمعیت جهان یعنی ۱۵ درصد از جمعیت دنیا، با درآمدی کمتر از ۱/۲۵ دالر در روز زندگی می کنند که این شرایط تعریف شده برای زندگی در فقر است. بر همین اساس، برازیل برنامه ای با عنوان جهان بدون فقر راه اندازی کرده که ابزاری آن به اشتراک گذاشتن تجربیاتش در این زمینه است. هدف از این برنامه، کمک به توسعه جوامع و ریشه کنی فقر در جهان اعلام شده است.

این طبقه متوسط رشد یافته درخواست های جدیدی داشت و به دنبال برآورده کردن نیازهای شان در زندگی شهری از جمله مساله حمل و نقل بود. افزایش ۱۰ درصدی نرخ تکت سرویس های شهری در تابستان سال گذشته، اعتراض های گسترده ای را در شهرهای بزرگ به دنبال داشت که هنوز هم ادامه دارد.

این اعتراض ها نشان داد که بهبود اقتصادی برازیل روندی است که همچنان جریان دارد. کارشناسان اقتصادی می گویند اصلاحات اقتصادی در برازیل همچنان مراحل ناتمامی دارد که باید تکمیل شود. از جمله این مراحل، بهبود پاسخگویی و ریشه کنی فساد در دولت است. نظام پرداخت بازنشستگی و همچنین سیستم مالیات از دیگر بخش های ناکارآمد اقتصاد برازیل است.

چالش های پیش روی اقتصاد برازیل

با وجود اجرای موفق طرح پرداخت کمک مالی نقدی و کاهش فقر و نابرابری در برازیل، این کشور در یکسال اخیر با اعتراض های خیابانی طبقه متوسط روبه رو شده است. بحران اقتصادی و به ویژه کند شدن شتاب رشد اقتصادی چین، بر اقتصاد برازیل هم تاثیر گذاشته است.

در نظام بازنشستگی (تقاعد) برازیل، افراد بالای ۵۴ سال معاش بازنشستگی معادل ۷۰ درصد آخرین معاش دریافتی شان را دریافت می کنند. برازیل سه درصد از تولید ناخالص داخلی اش را در نظام بازنشستگی هزینه می کند. این درحالی است که کشورهای پیشرفته اقتصادی جهان کمتر از یک درصد از تولید ناخالص داخلی خود را در نظام بازنشستگی هزینه می کنند. برازیل همچنین ۵/۶ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را برای آموزش عمومی هزینه می کند. برازیل در خزان امسال انتخابات ریاست جمهوری پیش رو دارد که یکی از مهم ترین مسائل مطرح در آن وضعیت اقتصاد و نابرابری اجتماعی است.

کاهش نیاز چین به واردات کالا و مواد خام، که اصلی ترین صادرات برازیل است، باعث شده که رشد اقتصادی برازیل دچار وقفه شود. به همین دلیل، میزان رشد اقتصادی برازیل از ۷/۵ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۲/۳ درصد در سال ۲۰۱۳ رسید. این کاهش رشد اقتصادی در حالی صورت گرفت که طبقه متوسط در برازیل به یمن طرح های اقتصادی و کمک های اجتماعی دولت لولاداسیلوا در یک دهه گذشته از جمله طرح کمک مالی خانواده، رشد کرده و قدرت گرفته بود.

نظرسنجی ها نشان می دهد که نیمی از مردم برازیل از نظام پرداخت کمک مالی و نتایج آن راضی هستند. اما با رشد سریع طبقه متوسط، خواسته های مردم هم رو به افزایش است و دولت باید برای پاسخگویی به این خواسته ها اصلاحات سریع تری را به اجرا بگذارد.

برگزاری کنفرانس بررسی تیل افغانستان در امارات متحده عربی (دبی)

شناسایی چالش ها فراروی سرمایه گذاری در عرصه تیل در افغانستان صحبت نموده گفت: امیدواریم کنفرانس مذکور بتواند ضمن شناسایی چالش های موجود، راهکارهای عملی در جهت استخراج، تصفیه و تجارت تیل افغانستان را به حکومت آینده ارائه نماید.

کنفرانس بررسی ذخایر نفتی، تصفیه و تجارت تیل افغانستان به ابتکار شرکت وطن گروپ و با همکاری اتاق تجارت و صنایع افغانستان و اتحادیه سرتاسری نفت و گاز و اشتراک تعدادی از سرمایه گذاران خارجی از کشورهای ترکمنستان، قزاقستان، روسیه، ایران، تاجکستان، امارات متحده عربی، ایالات متحده امریکا، انگلستان، ازبکستان و همچنان شرکت های مواد نفتی کشور مان در تاریخ ۲ میزان ۱۳۹۳ در دبی برگزار شد.

طبق گزارش اتاق تجارت و صنایع افغانستان، در این کنفرانس دو روزه، محترم راتب پوپل رئیس شرکت وطن گروپ به ارتباط ضرورت تدویر همچون کنفرانس به منظور

برگزاری کنفرانس بررسی تیل افغانستان

همچنان تعدادی از سرمایه گذاران و نمایندگان شرکت های تیل تجارب خود را در عرصه تجارت تیل و چالشهای موجود و همچنان راه های حل معقول این مسأله صحبت نمودند.

محترم عتیق الله نصرت رئیس هیئت عامل اتاق تجارت و صنایع کشور ضمن توضیح فعالیت ودست آوردهای این نهاد، به مشکلات فراروی سکتور تیل صحبت نمود و دستاوردهای اخیر سرمایه گذاران در این سکتور را برشمردند. ایشان گفتند که اتاق تجارت منیث نماینده سکتور خصوصی کشور همیشه تلاش نموده تا برای حل مشکلات موجود در هر سکتور مخصوصا سکتور تیل پیشنهادات و طرح های مفیدی را ارائه نماید. ایشان به فرصت های بالقوه سرمایه گذاری و حجم تجارت تیل اشاره کردند و سرمایه گذاران داخلی و خارجی را تشویق نمودند تا با سرمایه گذاری های مشترک، سکتور تیل افغانستان را هر چه بیشتر توسعه دهند.

شرکت کنندگان تدویر این کنفرانس را قدم مناسب و به موقع در راستای انکشاف، تولید و عرضه مواد نفتی در افغانستان خوانده و به فرصت های مناسب سرمایه گذاری در کشور مخصوصا در سکتور های ترانسپورت و معادن اشاره کردند.

در این کنفرانس دو روزه، نمایندگان شرکت های مواد نفتی افغانستان و خارجی با ارائه نظریات خود علاقه مندی شان را به سرمایه گذاری در این سکتور ابراز داشتند. در حاشیه این کنفرانس، اشتراک کنندگان در نشست های جداگانه به تبادل نظر و بحث در مورد فرصت های بالقوه سرمایه گذاری در این سکتور پرداختند.

غزنفر بانک
GHAZANFAR BANK

تمويل مالی و قرضه های غزنفر بانک
تجارت و اقتصاد شما را استحکام و رونق می بخشد

دفتر مرکزی: ۸۷۷ سرک عمومی شیرپور، کابل - افغانستان

☎ +93 (0)20 210 11 11 ☎ +93 (0)798786786 ☎ +93 (0)79 786 00 79
info@ghazanfarbank.com / www.ghazanfarbank.com

تدویر نمایشگاه زراعتی در کابل

نموده و ما امروز در این نمایشگاه شاهد شمه یی از دستاورد های افغانستان در عرصه های مختلف زراعت آبیاری و مالداری می باشیم. وزیر زراعت برگزاری چنین نمایشگاه ها را به سطح کشور گام عمده و مهم در عرصه معرفی محصولات زراعتی و بازار یابی برای این محصولات خوانده افزود: این نمایشگاه زمینه را برای دهقانان مساعد می سازد تا تاجران و سرمایه گذاران داخلی و خارجی با محصولات زراعتی و تولیدات داخلی آشنا شده و زمینه های داد و ستد تجارتی را از همین جا تنظیم نمایند.

وزیر زراعت ضمن ارائه معلومات در خصوص نمایشگاه امروزی گفت: " درنمایشگاه زراعتی امسال ۲۰۰ شرکت

داخلی و موسسات و پروژه هایی که در سکتور زراعت، آبیاری و مالداري با افغانستان همکاری می کنند اشتراک دارند و ۲۲۰ غرفه برای نمایش محصولات زراعتی فراهم شده است. در این نمایشگاه ۱۵۰ شرکت زراعتی، ۱۰ کوپراتیف زراعتی، اضافه تر از ۲۰ برنامه توسعه زراعتی، ۲۰ دستگاه صنایع دستی، و سایر سکتور های خدماتی از ۲۵ ولایت کشور اشتراک دارند، وی افزود: ما انتظار داریم ۷۰ هزار بازدید کننده را در این نمایشگاه میزبانی کنیم."

قابل یادآوریست که در سالهای اخیر علاقمندی مردم مخصوصاً زنان در عرصه کشت و زراعت بیشتر شده و زنان در بخش زراعت عصری نقش اساسی داشته و تا اکنون صدها زن در عرصه های مرغ داری، پرورش باغچه ها، زنبور داری و سایر بخش های دیگر به شکل مدرن در سراسر کشور مصروف کار هستند.

چهاردهمین نمایشگاه زراعتی روز چهارشنبه مورخ ۲ میزان ۱۳۹۳ خورشیدی زیر نظر وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در بادام باغ کابل برگزار گردید.

در محفل افتتاح این نمایشگاه سه روزه، محترم محمد آصف رحیمی وزیر زراعت، آبیاری و مالداري، محترم محمد ویس برمک وزیر احیا و انکشاف دهات، محترم مبارز راشدی وزیر مبارزه با مواد مخدر، محترم فرانس مایکل میلین نماینده ویژه و رئیس نماینده گی اتحادیه اروپا برای افغانستان، محترم عبدالجبار تقوا والی کابل، محترم مصطفی ظاهر رئیس اداره حفظ محیط زیست، معینان وزارت زراعت، شماری از مسوولین موسسات بین المللی، مسوولین پروژه های همکار و برخی از نماینده گان شورای ملی و خبرنگاران اشتراک داشتند.

محترم محمد آصف رحیمی وزیر زراعت کشور هنگام سخنرانی در این محفل از دستاورد ها و نوآوری هایی که در سکتور زراعت صورت گرفته یاد آوری نمود و افزود: سکتور زراعت به تناسب سال ۲۰۰۲ میلادی پیشرفت چشمگیری

د سوداگرو بنځو د انجمن ټولټاکنې

د یادولو وړ ده چې دغه ټولنه د افغانستان په سوداگرۍ او صنایعو اتاق کې د فعالو ثبت شویو بنسټونو له پلې څخه ده. د دې ټولنې ټاکنې هم د دې بنسټ یو له رڼو کړنو څخه شمېرل کېږي چې د دې ټولنې د اساسنامې له مخې تر سره شوی دي.

د افغانستان د سوداگرۍ او صنایعو د اتاق مشرتابه د دې ترڅنګ چې د دې بنسټ د بریالیتوب ټاکنو د ترسره کولو مبارکي وایي، د مدیره پلاوی، مالی او اداري ټیم په جوړښت کې د وړ کسانو ټاکل د دې بنسټ رئیس او ټولو غړو ته مبارکي وایي او د لوی خدای (ج) له دربار څخه ورته د خصوصي سکتور په ځانګړي توګه د هېواد سوداګرو مېرمنو ته د خدمت په برخه د لا زیاتو بریالیتوبونو غوښتنه کوي.

د افغانستان د سوداگرۍ او صنایعو اتاق، د دې ټولنې د پخوانۍ رئیسې آغلې کبرا دستګیرزاده او آغلې منیژه وافق څخه یوه نړۍ مننه کوی چې د دې بنسټ د رڼو ټاکنو په ترسره کولو کې یې ارزنده رول لوبولی دی.

منبع: د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو اتاق

د "سوله د سوداګرۍ له لارې" په نوم د سوداګرو مېرمنو ټولنې د روان کال د وږی د میاشتې په ۱۳ نېټه، د دې بنسټ د مدیره پلاوی د ټاکلو په موخه خپلې ټاکنې د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو اتاق د استازي او د دې ټولنې د ګڼ شمېر غړو په حضور په علنې او آزاده توګه ترسره شول.

د دې ټولټاکنې په پایله کې آغلې حبیبه صادقي د مدیره پلاوی رئیس، آغلې خالده دنیا د مرستیالې او آغلې معصومه جعفري د دې بنسټ د خزانې داری یا مالي مسؤلې په توګه وټاکل شوې.

د سوداګرو مېرمنو ټولنه "سوله د سوداګرۍ له لارې"، د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو اتاق د مسؤلینو د لارښوونې او مشورې وروسته، د دې ټولګې د ۱۰ تنو بنسټ اېښودونکو لخوا په ۱۳۹۱ کال کې جوړه، او د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو په اتاق کې ثبت او د فعالیت جواز ورته ورکړل شو.

نوموړې ټولنه وخت ناوخت د اتاق د انجمنونو او اتحادیو له دفتر سره په اړیکه کې وه چې د دې بنسټ د مسؤلینو د پرله پسې زیارونو له امله ورځنۍ چارې یې په سمه توګه پرمخ تللې دي، چې د پام وړ لاسته راوړنې هم لري.

کسب مقام نخست قالین افغانستان در نمایشگاه بین المللی قالین در چین

به همکاری اداره انکشاف صادرات افغانستان و وزارت تجارت و صنایع جمهوری اسلامی افغانستان در آن حضور داشتند. شرکت های صنایع قالین بافی افغانی علاوه بر کسب جایزه نخست قالین از نگاه دیزاین و کیفیت، توانستند به جایزه های مهم بین المللی در بخش مدیریت بهترین موسسه قالین دست یابند. همچنان تاجران افغان توانستند قرار داد هایی را در بخش صادرات قالین با همتا های چینی خویش به امضا برسانند که ارزش مجموعی آن به یک میلیون دالر امریکایی می رسد.

قالین افغانستان در نمایشگاه بین المللی قالین که در تاریخ ۶ الی ۱۱ اگست سال ۲۰۱۴ میلادی در تیبیتن چین برگزار شده بود، جایگاه نخست را از آن خود کرد.

شایان ذکر است که نمایشگاه بین المللی قالین تیبیتن چین ازچندین سال بدینسو با اشتراک کشور های مختلف جهان برگزار می گردد که امسال در این نمایشگاه افغانستان جایگاه بهترین نمایش دهنده قالین را از میان سایر کشور های اشتراک کننده، از آن خود نموده است.

طبق گزارش وزارت تجارت و صنایع کشور، در این نمایشگاه ۱۴۷ شرکت قالین بافی از ۱۰ کشور آسیایی شرکت نموده بودند. که ۱۵ شرکت از سکتور صنعت قالین کشور مان

Internet Banking

غضنفر بانک در کامپیوتر شما

- مشتریان محترم میتوانند از این طریق ID های خویش را بررسی نمایند.
- تمام صورت حساب خویش را به صورت مفصل در صفحه کامپیوتر ملاحظه فرمایند،
- از وضعیت چک های خویش که آیا تا دیه گردیده و یا خیر، آگاهی کسب نمایند.

دفتر مرکزی:

۸۶۶ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۵۵۹۸

mainbranch@ghazanfarbank.com • ۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ / ۰۷۹۷ ۸۶۰ ۰۰۳

گرامیداشت از روز جهانی دختر

محترمه حُسن بانو غضنفر سرپرست وزارت امور زنان؛ هدف از برگزاری این محفل را به رسمیت شناختن حقوق دختران، آگاهی و توانمند سازی دختران و دریافت راه های حل برای چالش های موجود در برابر آنان بیان کرد. وی افزود: دخترهای توانمند می توانند به خانم های توانمند

وزارت امور زنان جمهوری اسلامی افغانستان طی محفل با شکوهی از روز جهانی دختران با شعار جهانی (توانمند سازی دختران، خاتمه چرخه خشونت) به اشتراک هیئت رهبری وزارت امور زنان، نماینده گان نهاد های دولتی، جامعه مدنی، جامعه جهانی و مسئولین سکتور خصوصی روز یکشنبه مورخ ۲۰ میزان ۱۳۹۳ خورشیدی در تالار سینما زینب تجلیل به عمل می آورد.

در این محفل که از سوی وزارت امور زنان به همکاری وزارت های محترم معارف، کار و امور اجتماعی، معینیت جوانان وزارت اطلاعات و فرهنگ، سازمان های بین المللی، نهاد های جامعه مدنی و سکتور های خصوصی برگزار شده بود، شمار زیادی از دختران دانش آموز، محصل، کارمند و معلم شرکت نموده بودند.

گرامیداشت از روز جهانی دختر

تبدیل شوند و نسل های بهتر را تربیت کنند که این نسل بهتر می تواند جامعه را توانمند بسازد و جامعه توانمند می تواند باعث سعادت افغانستان شود. سرپرست وزارت امور زنان افزود: به بهانه این روز ما می توانم با دختران کشور صحبت کرده، مشکلات آنها را جویا شویم و آنها را با مسئولین ذیربط در میان بگذاریم و راه حلی برای آن دریابیم. وی تأکید نمود که در نظر دارد با همکاری نهاد های ذیربط نوآوری هایی را در جهت پیشرفت دختران روی دست گیرد. حُسن بانو غضنفر به اختصاص بودجه و تصویب قانون مشخص در زمینه توانمندسازی دختران نیز تأکید کرد.

مسعوده کرخی؛ نماینده مردم در شورای ملی مشکلات موجود فرا روی زنان افغان را ضعف و ناتوانی زنان عنوان کرد و گفت اگر زنان و دختران با زیور علم آراسته باشند دیگر مشکلاتی وجود نخواهد داشت.

همچنان واصل نور مهمند، معین وزارت کار و امور اجتماعی، اسد الله محقق معین وزارت معارف و سرپرست معینیت جوانان وزارت اطلاعات و فرهنگ از سخنرانان دیگر این محفل بودند که هر کدام به توانمند سازی دختران و محو خشونت علیه آنها تأکید کردند.

قابل یادآوریست که این سومین سالی است که سازمان ملل و شماری از کشورهای جهان، در تاریخ ۱۱ اکتوبر از روز جهانی دختر به هدف مبارزه با تمام دشواری هایی که سد راه دختران قرار دارد، از جمله استفاده اجباری از دختران در امر گدایی، عروسی اجباری و تبعیض جنسیتی، تجلیل می نمایند.

سارنپال الحاج رحمت الله حبیبی

مظاهر عدالت در تطبیق عقوبات حدود

از بیان مطلب مورد نظر تعریف لغوی واصطلاحی حدود و تعزیرات را بیان می نمایم.

تعریف حدود:

حدود جمع حد است، حد به چیزی گفته میشود که در میان دو چیز مانع و حایل شود. همچنان حد چیزی را گویند که یک چیز را از چیزی دیگر جدا و متمایز نماید. به اعتبار همین معنی می گویند که حدود خانه من و یا حدود زمین من، به همین ترتیب عقوبات معاصی را از آن جهت حدود می گویند که غالباً عاصی و گنهگار را از بازگشت به آن معصیت که حد برایش وضع گردیده باز میدارد و گاهی هم حد بر نفس معصیت نیز اطلاق می گردد. طوریکه خداوند (ع) در آیت ۱۸۷ سوره بقره این مطلب را بیان داشته است که خلاصه ترجمه اش اینست: "این مناهی خداوند (ع) حدود او تعالی بوده به آنها نزدیکی نکنید) بادر نظر داشت مفهوم آیت فوق حد در شریعت اسلامی عبارت از عقوباتیست که به خاطر رعایت حق الله (ع) مقرر شده است. بدین منظور تعزیر بدلیل اینکه از طرف شارع یعنی خداوند (ع) تعیین و مقرر نشده است. از تعریف حد خارج گردیده است زیرا تقدیر و تعیین مجازات تعزیری به حکم قاضی و حاکم مفوض گردیده است که آنها طبق لزوم دید خویش مجازات آنرا پیش بینی نموده تعیین نمایند. همچنان قصاص از تعریف حد نیز خارج گردیده است زیرا در قصاص حقوق العباد شامل بوده حق خالص خداوند نمی باشد بعد از بیان تعریف لغوی واصطلاحی حدود شرعی جا دارد که با اشاره مختصری بگوئیم که چه کسانی مسئولیت تطبیق تنفیذ آنرا از نظر شرعی بدوش داشته آیا هر کس می تواند که برای اقامه آن اقدام نماید و یا خیر؟

در پیوند رفع این مسئولیت بزرگ فقهای اسلامی اتفاق نظر دارند که مسئولیت اقامه حدود شرعی را حکمرایان شرعی وقانونی امت اسلامی و یا نائب وقایم مقام آنها به دوش دارند. افراد و اشخاص بی مسئولیت حق ندارند که خود سرانه به اقامه حدود بپردازند. امام طحاوی (ع) از مسلم بن یسار روایت می کند که یک

قبل از اینکه به بیان مطلبی که تحت عنوان فوق در نظر گرفته شده بپردازم لازم میدانم که خوانندگان این وحیزه را از هدف و مقصد وضع حدود در اسلام، تعریف واقسام آن، همراه با ذکر و یادآوری اشخاصی که مسئولیت تطبیق آنرا عهده دارند، آگاهی داده بعداً اصل مطلب را پیگیری نمایم.

از آنجایی که خداوند (ع) برای تأدیب و سرزنش افرادی که مرتکب گناه کبیره و یا صغیره می شوند در روز بازپرسی اعمال یعنی روز آخرت مجازات شدید و عذاب بزرگ مقرر داشته و هشدار داده است که هر کس خواهی نخواهی مطابق عملکرد خویش مجازات می شود. از اینکه هشدارهای خداوند (ع) انسانهایی را که در عالم زندگی دارند از ارتکاب جنایاتی که مصالح خصوصی و اجتماعی جامعه بشری را به خطر می اندازند، باز نمی داشت در بین مردم افراد زورمند و صاحبان قدرت حقوق افراد ضعیف را پایمال می نمودند. ضغفاء و مظلومان نمی توانستند حقوق خود را از صاحبان زور و تزویر بگیرند. بالاخره در نتیجه ضعف شان حقوق بیچارگان بی وسیله ضایع گردیده فساد اجتماعی در جامعه بشری همه گیر می شد. لذا خداوند (ع) برای جلوگیری از افزایش همچون مفسده بزرگ فردی واجتماعی حدود شرعی را در شریعت اسلامی وضع نموده است، تا در همه شرایط و اماکن اجرای حدود وسیله جلوگیری از وقوع جنایات و جرایم متنوع گردیده اطمینان و آسایش جامعه بشری تضمین گردد. از اینکه نظام کیفری اسلام آمیخته با آرا و نظریات مختلف بوده و پیچیدگی های زیاد دارد و از سوی دیگر دانستن هر چیز وابسته به تعریف آن است بنا بر آن قبل

مظاهر عدالت در تطبیق عقوبات حدود

تطبیق این عقوبات یعنی حدود شرعی از یک طرف مصلحت عامه را بر قرار ساخته و امن عامه را حفظ می کند و از جانب دیگر بر عالی ترین معیارها و مظاهر عدل و انصاف مبتنی می باشد چرا که جرم ارتکاب فعل زنا، فاحش ترین جرایم و بدترین تجاوز بر مردمان، شرف و کرامت انسانی و برهم زنده نظام خانوادگی، ترویج کننده شر و مفاسد فروان است. به نحویکه بنیاد افراد اجتماع را فرو می ریزد و شالوده امت اسلامی را از هم می پاشد. با وصف چنین زشتی و بدی که دارد اسلام عزیز در اثبات این جرم بزرگ جانب احتیاط را در پیش گرفته و شرایطی را برای ثبوت فعل زنا مقرر نموده که تحقق آن تقریباً مستحل می باشد. عقوبات فعل زنا از جمله عقوباتی است که مقصود از آن زجر و تخویف و نگهداری از وقوع جرم است نه تنفیذ آن.

قذف (یعنی تهمت بستن) به مردان و زنان پاک دامن یعنی متهم ساختن آنها به زنا از جرایمی است که باعث انحلال روابط خانواده و جدایی بین مرد و زن گردیده بنیاد خانواده را ویران می سازد. زیرا خانواده به مثابه اولین سلول در پیکر جامعه است که به اصلاح خانواده جامعه اصلاح و با فساد آن جامعه فاسد می شود. پس تعیین جزا و کیفر برای مرتکب این جرم هشتاد و نه (شلاق) می باشد. البته در تعیین این جزا برای تهمت کننده انتهای حکمت و رعایت مصلحت مراعات گردیده است تا کرامت انسانی وی مخدوش نگردیده، شهرت نیک اشخاص لطمه نبیند.

همچنان فعل سرقت (یعنی دزدی) جرمی است که با ارتکاب آن شخص مرتکب بر اموال مردم تجاوز و با دارایی های آنها بازی می کند. در حالیکه اموال از محبوب ترین اشیاء برای انسان ها به شمار می رود. پس عقوبت (قطع ید) برای این جرم روی این منظور صورت گرفته تا دیگران از ارتکاب جرم سرقت خود داری نمایند، که در صورت خودداری تامین مالی و اطمینان خاطر برای هر کس میسر می گردد و مطمئن می شوند که عزیز ترین اشیای وی از تجاوز در امان است و این مسأله یکی از مفاهیم شریعت اسلامی بوده که تاثیر نیک این عقوبات در قوانین کشور هایی که آنرا تطبیق می کنند، به طور کلی آشکار است. زیرا آنها در امن و امان حیات بسر می برند و اموال شان در زیر حمایت شریعت اسلامی و از دست کسانی که به آنها بازی کرده و خارج از حدود شریعت و قانون عمل می نمایند مصون می ماند.

تن از اصحاب پیغمبر فرمود (زکات، اقامت حدود و اقامه جمعه حق سلطان می باشد) امام طحاوی علاوه نموده می گوید که ما هیچ صحابی را سراغ نداریم که با این قول مخالفت کرده باشد. هکذا امام بیهقی (ع) از خارجه بن زید، پدر خود و از فقهای که قول آنها به اهل مدینه منتهی میشود، روایت می کند که آنها می گفتند (به جز سلطان بر ای هیچ کسی شایسته نیست که چیزی از حدود را اقامه کند اما شخص می تواند حد زنا را بر غلام و کنیز خویش اقامه کند) گروهی از علمای اهل سنت و از جمله امام شافعی (ع) معتقد است که ارباب حد را بر مملوک خویش اقامه کرده می تواند استدلال آنها به حدیثی است که از حضرت علی کرم الله وجهه به شرح ذیل روایت شده است.

روزی یکی از خدمه های پیغمبر صلی الله علیه وسلم صاحب پسر شد، در حالیکه تا هنوز شوهر نکرده بود، نبی اکرم (ص) حضرت علی (ع) را ماموریت داد تا حد را بر وی جاری سازد. زمانی که حضرت علی کرم الله وجهه غرض انجام ماموریت خویش نزد خدمه رفت اطلاع حاصل نمود که تا هنوز مدت نفاس آن پایان نیافته است موضوع را به پیغمبر (ص) اطلاع داد پیغمبر (ص) فرمود که بگذارید که مدت نفاس آن تکمیل گردد بعداً رفته حد را بر وی جاری سازید.

هرگاه شخصی با وصف هدایت صریح پیغمبر (ص) مبنی بر منع اجرای حدود توسط افراد شخصاً به اقامه حدود شرعی اقدام کند، این عمل نه تنها اینکه وسیله آرامش و اطمینان جامعه نگردیده بلکه باعث درگیری های ذات البینی و ده ها خرابی گوناگون اجتماعی دیگر خواهد شد مخصوصاً زمانی که شخص جانیستار دارای قدرت اجتماعی بوده و از حمایت قبیله بزرگ برخوردار باشد و این امریست که ما همه روزه در جامعه به چشم سر مشاهده می کنیم که زورمندان همواره مرتکب جنایت می شوند و هیچ کسی قدرت مجازات ایشان را ندارد به جز سلطان و حاکم وقت که از قدرت فوق العاده برخوردار بوده که از یکطرف حدود شرعی را با اعمال قدرت تنفیذ نموده و از جانب دیگر حق مظلومین را از زورمندان می ستاند و کسی را مجال ایجاد فتنه و سرپیچی نیست. با موجودیت چنین ویژگی حق اقامه حدود شرعی را جز سلطان کسی دیگری ندارد.

مظاهر عدالت در تطبیق عقوبات حدود

طورمثال: اتحاد شوروی سابق به استفاده از قوانین کیفری اسلام جزای دزدی را شدید ساختند زیرا به خوبی متوجه شدند که تعیین جزای حبس ارتکاب فعل دزدی را در جامعه کاهش نداد و مانع چندانی برای سارقین واقع نشده پس برای سرقت اعدام و تیرباران را تجویز نمودند که این از شدید ترین مجازات ممکنه است. محاربین و اشخاص ساعی بالفساد که آتش فتنه را می افروزند و امن عامه را اخلاص می نمایند، در جامعه اضطراب و تشویش را ایجاد می کنند علی الرغم آن می کوشند که نظام های قایم به عدل را سرنگون کنند. بخوبی مستحق آنند که دست ها و پا های شانرا از سمت مخالف قطع نموده و یا آنها را از اجتماع مسلمین تبعید نمایند تا افراد ساکن در جامعه آرامش همه جانبه را نصیب شده حیات آبرومند را سپری نمایند.

بعد از بیان تعریف حدود و بیان ضمانت های اجرایی آن در جامعه بشری می زیبد که سری به قرآن و سنت پیغمبر (ص) زده تا از انواع و اقسام جرایم حدود و کیفرهای در نظر گرفته شده (شارع) یعنی الله (ع) با خبر شده جهت سلامت مادی و معنوی جامعه انسانی در آیات صریح برنامه زندگی مسلمانها (قرآن کریم) و احادیث گهربار پیغمبر (ص) کیفرهای معینی را برای جرایم معینه معین شده است که به نام جرایم حدود مسمی می باشند و در ارتباط حدود و بیان انواع آن نزد فقه ها دو اصطلاح و یا دو نظریه وجود دارد که ذیلاً بیان می شوند.

- پیروان مذهب حنیفی را نظر بر آن است که حدود پنج قسم است:

حد سرقت، حد زنا، حد شرب، حد قذف، حد سکر. قطاع طریق را در تحت مفهوم سرقت داخل می نماید و همچنان در بیان حد شرب وحد سکر فرق قایل شده آنرا دو نوع می دانند شرابی که از آب انگور جدید یعنی انگور نو گرفته شده باشد. آنرا حد شرب می گویند. و شرابی که از غیر آب انگور مثل آب جو، عسل، و آب برنج به دست می آید، آنرا حد سکر می گویند. علاوه نموده می گویند که اگر چه قصاص عقوبت مقدره و مقرر از طرف خداوند (ع) بوده مگر حق خالص الله (ع) نیست بلکه حق العباد در آن شامل می باشد لذا آنرا در انواع حدود شامل نمی دانند به خاطر اینکه در آن عفو، دیت و صلح شامل می باشند که البته همگی آنها حقوق العباد محسوب می شوند در حالیکه حدود عبارت از عقوبت مقدره و مقرر است که خداوند (ع) آنرا تعیین نموده است هیچگونه تصرف و تجاوز در آن مجاز نیست.

- پیروان مذاهب دیگری یعنی جمهور علمای غیر احناف به این نظر اند که اطلاق لفظ حد بر هر عقوبت که از طرف خداوند (ج) مقدر و مقرر یعنی تعین شده باشد می تواند برابر است که این حق مقدره و مقرر به منظور رعایت حق الله (ج) مشروع شده و یا برای رعایت و مصالح و حفظ حقوق بندگان.

با ملاحظه تعریف فوق واضح گردید که انواع حدود شرعی در نزد علمای غیر احناف هفت نوع بود که آنها عبارتند از: حد زنا، حد قذف، حد سرقت، حد حرا به یا قطاع الطریق، حد شراب خوری، حد ردت، وحد قصاص. دین منظور تعزیر را حد گفته نمی شود چرا که از طرف خداوند (ع) مقدر و مقرر نیست.

همچنان قصاص را حد گفته نمی شود اگر چه از طرف خداوند مقدر است چرا که مشتمل بر حق بنده می باشد و جاری می شود در آن صلح، عفو و دیت، عقوبت حدود را که حد نامیده شده از جهت اینکه مانع بروز جرایم در جامعه میگردد و مجرم را از ارتکاب فعل خلاف قانون مانع می شود.

انتقال مصئون و سریع پول از طریق ویسترن یونین و سوئیفت در غضنفر بانک

سوئیفت (SWIFT)

غضنفر بانک یکی از بانکهای برجسته کشور و عضو کمیته سوئیفت می باشد که خدمات و امکانات مصئون و با اعتبار ذیل را پیرامون ارسال و دریافت پول به سراسر جهان در برابر بهای مناسب برای مشتریان خویش عرضه می دارد.

ارسال و دریافت پول

ارایه لیترا ف کریدت

ارایه گرتی های بانکی

دریافت چک های خارجی

ویسترن یونین (Western Union)

moving money for better

امکانات انتقال پول به داخل و خارج از کشور از طریق ویسترن یونین برای مشتریان غضنفر بانک مهیا می باشد. بنا بر این در تمام نمایندگی های غضنفر بانک برای انجام این سهولت غرفه های ویژه اختصاص یافته و با انجام خدمات قناعت بخش و مطمئن در خدمت مشتریان خویش قرار دارد.

دفتر مرکزی:

۸۶۶ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۵۹۸
mainbranch@ghazanfarbank.com / ۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ / ۰۷۹۷ ۸۶۰ ۰۰۳

ایلیا امیری

جوایز علمی جهان

نوبل یکی از این جوایز است که شاید بیش از هر جایزه دیگری برای ما شناخته شده باشد. این در حالی است که شاید نام بعضی از این جوایز را هرگز نشنیده باشیم.

برای مثال جایزه «برادران رایت» که در بخش هوانوردی اعطا می شود از نوبل قدیمی تر است نه تنها در این بخش شهرت زیادی دارد بلکه برای دانشمندان این بخش از اعتبار بیشتری برخوردار است. جایزه «هوبارد» به نوبل جغرافیا شهرت دارد. هوبارد از قدیمی ترین و معتبرترین جوایز علمی در این بخش است که از سوی موسسه فناوری و اختراعات آمریکا اعطا می شود. اگرچه یک جایزه ملی است، اما اعتبار جهانی دارد و در سال های اخیر چند دانشمند غیر آمریکایی هم موفق به کسب این جایزه شده اند. مدال «فیلدز» از دیگر جوایز معتبر علمی است که علاوه بر ارزش معنوی حدود ۱۵ هزار دلار ارزش مادی دارد. اگرچه مبلغ آن در مقایسه با دیگر جوایز از جمله نوبل که معادل یک میلیون و دوصد هزار دلار است - کمتر است، اما به عنوان نوبل ریاضیات از آن نام برده می شود و اعتبار بالایی دارد.

جایزه «لورنس» از دیگر جوایز معتبر علمی است که در بخش فیزیک اعطا می شود. لورنس دانشمندی است که معادلات نسبیت اینشتین به نام او شناخته می شود. او پیش از اینشتین این معادلات را برای پاسخ به مسائل حل نشده فیزیک ابداع کرده بود، اما مفهوم فیزیکی این معادلات را نمی شناخت. البته بدون تردید معروف ترین و شناخته شده ترین برنده جوایز علمی نوبل است. این جایزه برای نخستین بار در سال ۱۹۰۱ میلادی یعنی ۱۱۳ سال پیش اعطا شد و از آن به عنوان قدیمی ترین جوایز علمی نام برده می شود، البته نوبل قدیمی ترین جایزه علمی نیست و یک یا دو جایزه علمی دیگر قدمتی بیش از نوبل دارند.

آنچه نوبل را از دیگر جوایز علمی متمایز می کند داستان جالب توجه این جایزه علمی است. نوبل دانشمندی بود که دینامیت را اختراع کرد. قرار بود این اختراع در راهسازی، تونل سازی، استخراج معادن و زمینه های بشردوستانه کاربرد داشته

اعطای نشان و جوایز علمی، یکی از بهترین وسیله برای ایجاد انگیزه، قدردانی از مخترعین و پژوهشگران و تشویق دانشمندان به کار بیشتر در عرصه علم و دانش به شمار می رود.

گرچه نام جایزه نوبل بیشتر بر سر زبانهاست، اما در حال حاضر بیش از ۲۲۰ جایزه معتبر علمی در بخش های مختلف در سطح دنیا اعطا می شود که ارزش مادی برخی از این جوایز بیشتر از دو برابر جایزه نوبل در نظر گرفته شده است. در حقیقت اهمیت این جوایز برای متخصصان و دانشمندان بخش های مختلف از جایزه نوبل بیشتر است.

جایزه نوبل فقط در چهار رشته علمی اعطا می شود و جای خیلی دیگر از بخش ها در میان جوایز نوبل خالی است. برای مثال اگرچه ریاضیات موضوع مهمی است، اما نوبل ریاضی نداریم. بنابراین برای در نظر گرفتن تلاش محققانی که در بخش های مختلف دیگر فعالیت می کنند جوایز جداگانه در نظر گرفته شده است که در این بخش ها همان نقش و اهمیت نوبل را دارند. از حدود ۲۲۰ جایزه که در فهرست جوایز علمی معتبر در سطح دنیا نام آنها درج شده، ۶۶ جایزه به بخش های عمومی اختصاص دارد، چهار جایزه در بخش علوم کشاورزی اعطا می شود، ۱۲ جایزه به بخش ستاره شناسی اختصاص دارد و ۱۸ جایزه به محققان در بخش هوانوردی اعطا می شود. در بخش اقیانوس شناسی هم فقط یک جایزه داریم که از سوی کشور جاپان اعطا می شود. در بخش های زیست شناسی، کیمیا، فیزیک، ریاضی و کامپیوتر ساینس و اختراعات علمی و فناوری نیز جوایز متعددی وجود دارد. جایزه

جوایز علمی جهان

زیادی اندوخته است. این جایزه برای نخستین بار امسال به برگزیدگانی که اسامی آنها اعلام شده، اعطا می شود.

جایزه مصطفی^(ص)، جایزه عالی علم و فناوری است که هر دو سال یک بار به دانشمندان و پژوهشگران برتر جهان اعطا می شود. این جایزه به احترام نام پیامبر اعظم اسلام و به دلیل تاکید بسیار آن حضرت به علم آموزی، به نام یکی از القاب ایشان، مصطفی، به معنای برگزیده نام گذاری شده است. این جایزه در سال ۱۳۹۳ برای نخستین بار اهدا خواهد شد. هدف از اعطای جایزه مصطفی^(ص) ترویج و تشویق علم آموزی و پژوهش در کشورهای عضو سازمان همکاری های اسلامی (OIC) است. این جایزه پیشگام توسعه روابط منطقه ای نهادهای علمی و فناوری در کشورهای عضو OIC است و با تقویت ارتباط علمی میان دانشمندان و پژوهشگران در این کشورها به رشد و تعالی علمی کمک خواهد کرد.

برگزیدگان جایزه مصطفی در چهار رشته مبلغ نیم میلیون دلار جایزه ویژه دریافت می کنند که مبلغ آن از محل موقوفات جایزه تأمین می شود. شورای سیاست گذاری جایزه، متشکل از دانشگاه ها و مراکز علمی بزرگ ایران و ۵۷ کشور عضو سازمان همکاری های اسلامی، بر روند اعطای این جایزه نظارت می کند. این جایزه به طرح هایی تعلق می گیرد که زمینه ساز بهبود زندگی بشر بوده و در آن ها محققان دست به نوآوری های مشهود در مرزهای دانش و فناوری زده یا روش های علمی جدیدی ارائه کرده باشند.

این در حالیست که جایزه صلح نوبل در سال ۲۰۱۴ میلادی به صورت مشترک به «ملاله یوسف زی» ۱۷ ساله و «کایلاش

ساتیارتی» شهروند کشور هند و فعال دفاع از حقوق کودکان به خاطر فعالیت هایشان جهت دفاع از حقوق آموزشی تمام کودکان و ارتقاء سطح تحصیلات دختران اهدا گردید. بانو ملاله یوسفزی، جوانترین دریافت کننده جایزه صلح نوبل می باشد.

باشد، اما ناگهان نوبل متوجه می شود اختراع او در جنگ و کشتار انسان ها مورد استفاده قرار می گیرد و به همین دلیل دچار عذاب وجدان می شود. بنابراین دوسال پیش از مرگ تصمیم می گیرد ۹۶ درصد دارایی های خود را با هدف استفاده بشردوستانه و صلح آمیز از دانش به یک جایزه علمی اختصاص دهد. این داستان زیبا در زمینه جایزه نوبل، قدمت بالای جایزه و همچنین مبلغ قابل توجهی که برای آن در نظر گرفته شده موجب شده است نوبل مهم ترین جایزه علمی شناخته شود.

همان طوری که گفته شد جوایز علمی در سطح دنیا فقط به نوبل محدود نبوده و این طور نیست که همه کشور ها در سطح دنیا فقط به نوبل اکتفا کرده باشند. یکی از دلایل بالا بودن مبلغ جایزه نوبل این است که در این سال ها مخیرین زیادی از جمله دانشمندان و کارآفرینان، مالی را وقف بنیاد نوبل کرده اند تا از این طریق بخشی از هزینه جایزه تأمین شود. برای هزینه های مراسم اعطای جایزه نوبل از مبالغ وقف شده برداشت نمی شود و هزینه های اجرایی از سوی اکادمی علوم سلطنتی سویدن پرداخت می شود.

در نقاط مختلف دنیا همواره تلاش شده برای تقدیر از تلاش محققان و دانشمندی که در بخش های مختلف فعالیت کرده اند جوایزی اختصاص داده شود. هر سال از چند جایزه جدید علمی خبرهایی شنیده می شود. به این ترتیب هر سال سه تا چهار جایزه با مبالغ جدید به مجموع جوایز علمی دنیا افزوده می شود. سال ۲۰۰۸ اکادمی علوم سلطنتی ناروی، جایزه ای به نام جایزه «کاولی» معرفی کرد که داستان این جایزه تا حد زیادی شبیه جایزه نوبل است. کاولی دانشمندی است که از راه علم ثروت زیادی به دست آورده است.

در این جایزه برخلاف نوبل بخش های علوم بنیادی هدف قرار نگرفته و به علوم کاربردی و مبتنی بر فناوری های جدید توجه شده است. مبلغ این جایزه هم قابل توجه است. جایزه کاولی یک میلیون و ۶۰۰ هزار دلار است و هر دو سال یک بار در سه بخش از علوم کاربردی جدید اعطا می شود. امسال جایزه بزرگ دیگری به نام Tang Prize از سوی یک سرمایه دار تایوانی راه اندازی شده است. این فرد از راه کارآفرینی دانش بنیان، ثروت

گردآورنده: جمیل سالک

زیارت عاشقان و عارفان

دارند، اما خواجه عبدالصمد در وصیت نامه خود تأکید کرده است که مردم اول باید از مقبره برادرش عاشقان بازدید کنند. هنر معماری سقف مقبره خواجه عبدالسلام که با پارچه های گلدوزی شده تزئین شده است، شیوه چراغانی، ستون های مختلف پیکر تراشی شده، دهلیز چوبی و چهار چوب های منبت کاری شده و نعل های میخ شده در آن، توجه سیاحان و زائرین را نسبت به خود جلب می کند.

سنگ نوشته این مقبره نشان می دهد که این تعمیر در قرن ۱۸ در زمان فرمانروایی محمود شاه فرزند تیمور شاه ساخته شده است. اما در زمان امیر حبیب الله خان نیز به آن توجه صورت گرفته و بازسازی شده است.

مقبره عارفان بسیار شبیه مقبره عاشقان است گرچه دهلیز برای رسیدن به آن ندارد اما در کنار آن مسجدی قرار دارد که به اهمیت آن افزوده است. و در حال حاضر زائرین زیادی این دو مقبره را زیارت می کنند.

در شهر کابل اماکن زیارتی و تاریخی فراوانی وجود دارد که در طول تاریخ توجه سیاحان داخلی و خارجی را نسبت به خود جلب کرده است. زیارت عاشقان و عارفان یکی از اماکن زیارتی شهر کابل به شمار می رود و مورد احترام شدید مردم قرار دارد. زیارت عاشقان و عارفان مقبره دو برادر می باشد که محافظان شهر کابل و مسوول حفظ امنیت و خوشبختی مردم کابل بوده اند. گفته می شود این برادرها از نوادگان شاعر بزرگ هرات، خواجه عبدالله انصاری هستند که در اوایل قرن ۱۲ توسط بهرام شاه یکی از شاهان غزنه به غزنی دعوت شدند. آنها از غزنی به کابل آمده و در آنجا رهبران معنوی شهر شدند. بابر در دفتر خاطرات خود به خدمات این دو برادر و زیارت آنها نیز اشاره کرده است.

در محوطه آرامگاه دو تعمیر دیده می شود که در یکی آن خواجه عبدالصمد مشهور به عارفان برادر بزرگ مدفون است. و در تعمیر دیگر خواجه عبدالسلام، مشهور به عاشقان برادر کوچکتر آن مدفون است. دقیقاً در راستای هم قرار

اهمیت درمانی و اقتصادی شیرین بویه

طب معاصر از این نبات به شدت استقبال نموده و از آن در فابریکه های بزرگ دوا سازی استفاده می نمایند. همچنان شیرین بویه را شیخ الاطبا، و اطبای مشهور یونان برای تسکین تشنگی، نرم کننده سینه و حلق، تقویه اعصاب، رفع کننده سوزش سینه، صاف کردن آواز، دافع ضیق النفس، رفع التهاب معده، رفع امراض دماغی و عصبی، امراض طحال، بواسیر و غیره به کار می برند، مهمترین خاصیت شیرین بویه، درمان زخم و سرطان معده است. همچنان کارخانجات سگرت سازی محلول آنرا برای خوشبو ساختن طعم سگرت به کار می برند.

خواص درمانی شیرین بویه:

- ۱- طبع شیرین بویه گرم و خشک است.
- ۲- برای آنژین ۱۰ گرم شیرین بویه را در ۲۵۰ سی سی آب سرد ریخته حرارت می دهیم تا به جوش آید سپس ۵ دقیقه بجوشد ۱۲ ساعت بگذارید بماند سپس صاف نموده طی چند نوبت تا شب به مدت یک هفته بنوشید.
- ۳- برای عفونت گلو و برونشیت و گرفتگی حنجره و صدا از روش شماره ۲ استفاده شود.
- ۴- مصرف شیرین بویه باعث طول عمر می شود.
- ۵- برای خونریزی لثه ها روزی ۲ بار با جوشانده شیرین بویه دهان شسته شود و برای تهیه این محلول ۲۰ گرم در ۲۰۰ سی سی آب سرد مخلوط کرده بجوشد ۱۵ دقیقه دم کرده صاف نموده میل شود.
- ۶- برای زکام از روش آنژین استفاده گردد.
- ۷- برای ورم و سرخی چشم ۵۰ گرم شیرین بویه در یک لیتر آب سرد جوشانده ۱۲ ساعت بماند سپس صاف نموده چشم را بشوئید.
- ۸- ریشه شیرین بویه ۴ گرم در ۲۵۰ سی سی آب سرد جوشانده سپس دم کرده هر ۶ ساعت یک پیاله بنوشند خلط آور می باشد.

شیرین بویه یا شیرین بیان، یکی از نباتات خود رو در مناطق کوهستانی است که در نواحی شمال و مرکزی کشور مایه روید و اکثراً به خارج از کشور صادر می گردد. برگ های این گیاه سبز رنگ و گل های آن به رنگ بنفش، سفید و زرد است.

این گیاه نور پسند است و درجه حرارت هوا را کاهش می دهد و هوا را به حرکت و جریان و می دارد. از خشکی هوای محیط اطراف خود جلو گیری می کند. شیرین بویه در مقابل تابش مستقیم نور خورشید به ویژه در فصل گرمای تابستان مقاومت زیادی دارد. تفاوت درجه حرارت روز و شب و محیط و اطراف خود را نیز کاهش می دهد و هم در مقابل باد و باران های تند مقاومت می نماید. قد بته شیرین بویه یک تا دومتر ارتفاع دارد. حیات این گیاه باعث افزایش رطوبت هوا و جذب باران و نفوذ آب در خاک می شود. ریشه های شیرین بویه می تواند خاک را حفظ و مانع تخریب زمین در هنگام سیلاب ها و برف کوچ ها گردد.

اهمیت درمانی و اقتصادی شیرین بویه

- ۹- جهت زخم معده ۳ گرم در ۱۵۰ سی سی آب جوشانده دم کرده به مدت ۱۲ ساعت بماند سپس روزی ۳ پیاله بنوشید.
- ۱۰- خوردن شیرین بویه ضد سرطان است.
- ۱۱- برای درمان زخم معده روزی ۲ گرم شیرین بویه را با عسل مخلوط نموده میل کنند.
- ۱۲- سعی کنید پوست ریشه شیرین بویه را جدا نموده از مغز آن استفاده کنید زیرا ممکن است پوست آن سمی باشد چون مار ریشه این گیاه را زیاد دوست دارد و خودش را به آن می مالد.
- ۱۳- برای درمان لکه های سفید و زردی چشم برگ شیرین بویه را سائیده پودر آن را به چشم بکشند.
- ۱۴- برای رفع بوی بد بدن، زیر بغل و بین انگشتان پا برگ شیرین بویه را به صورت مرهم بگذارید.
- ۱۵- برای درمان سوختگی های شدید برگ خشک شیرین بویه را سائیده با روغن زیتون مخلوط نموده به صورت مرهم بمانند.
- ۱۶- برای درمان زخم ها و بریدگی پودر برگ خشک شیرین بویه را بپاشید.
- ۱۷- برای تقویت اعصاب ابتدا ریشه شیرین بویه را در آب سرد تر کرده سپس می جوشانیم ۱۲ ساعت بماند صاف نموده و از این جوشانده روزی ۳ پیاله بنوشند.
- ۱۸- برای تقویت نیروی جنسی ۴۰ گرم پودر شیرین بویه را با ۱۵۰ گرم عسل مخلوط نموده روزی یک قاشق چایخوری میل شود.
- ۱۹- برای جلای روی ۲ گرم ریشه شیرین بویه، یک گرم شکر، یک گرم رازیانه را در ۲۰۰ سی سی آب تر کرده سپس حرارت داده صاف نموده روزی ۳ پیاله بنوشند.
- ۲۰- جهت افزایش ترشحات عادت ماهانه از جوشانده شیرین بویه بنوشند.
- ۲۱- کسانی که تصلب شرائین دارند به مدت یک هفته از جوشانده شیرین بویه که در دستورهای قبلی آمده است میل کنند.
- ۲۲- کسانی که فشارخون آن ها پائین است از جوشانده شیرین بویه استفاده کنند.
- ۲۳- برای تنگی نفس از جوشانده شیرین بویه روزی ۳ پیاله بنوشند.
- ۲۴- برای جلوگیری از ریزش مو با جوشانده شیرین بویه موها را ماساژ دهید.
- ۲۵- برای تب های مزمن ۲ گرم ریشه شیرین بویه را در ۱۵۰ سی سی آب جوشانده ۱۲ ساعت بماند سپس صاف نموده با ۲ گرم ترنجبین مخلوط نموده در ۲ نوبت میل شود.
- ۲۶- ریشه شیرین بویه برای سرطان پوست، معده و خون مفید می باشد.
- ۲۷- برای درمان انگل ۵۰ گرم ریشه شیرین بویه و ۵۰ گرم رازیانه را مخلوط نموده روزی ۵ گرم به مدت ۵ روز میل شود.
- ۲۸- جهت درمان بواسیر از جوشانده شیرین بویه میل شود.
- ۲۹- برای اسید اوریک از جوشانده شیرین بویه استفاده شود.
- ۳۰- جهت سوزش مجاری ادرار ۱۰ گرم شیرین بویه را در ۲۵۰ سی سی آب سرد تر نموده سپس با حرارت ملایم جوشانده ۱۲ ساعت بماند صاف کرده با کمی عسل شیرین نموده میل شود.
- ۳۱- برای ورم پروستات از روش شماره ۴۵ استفاده شود.
- ۳۲- این گیاه ورم معده را برطرف می کند تنگی نفس را تسکین می دهد و برای درمان سوء هاضمه و از بین بردن نفخ شکم مفید است.
- ۳۳- شیرین بویه چشم را تقویت کرده و رفع سردرد می کند و برای این منظور ۲ گرم ریشه شیرین بیان را پودر کرده و با یک گرم شکر و یک گرم رازیانه مخلوط کنید سپس آن را در آب تر کرده و هر روز بخورید.
- ۳۴- اگر شیرین بیان را قبل از غذا مصرف کنید برای لاغری موثر است.
- ۳۵- کسانی که فشار خون و یا بیماری دیابتی یا شکر دارند از خوردن شیرین بویه خودداری کنند.

بیوگرافی شهلا لطیفی به قلم خودش:

شهلا لطیفی ولیزاده شاعر و نویسنده

گرامی ام سعدیه جلالی، خیلی تشویق گردیده و بهتر و فصیح تر با خواندن و نوشتن ادبیات فارسی رشد کردم.

لیسه آریانا تقریباً جدید بود. و به منظور ارتقاء سویه اش فقط شاگردان ممتاز را از هر مکتب متوسطه جذب می کرد تا

استعداد و زحمات هریک شان را شامل حال خود گرداند. در واقعیت مکتبی بود با برگزیده ترین آموزگاران. در لیسه هم درجاتم را در مضامین حفظ می کردم، لیکن ذوق روح و دلم پیرامون کتاب های ادبیات فارسی و انگلیسی پیچیده بود و خوی ام با آن آموزگار شیرین سخن مضمون ادبیات فارسی، بانو عزیزه.

بانو شهلا لطیفی ولیزاده در مورد زندگینامه خود می گوید: من در چهاردهی کابل زمانی زاده شدم که صفایی طبیعت هنوز هم جوان بود، آرامش در سادگی های محیط نهفته و راستین و همت پیشه هر فرد بود، آن هم بی انتها.

مادرم "لیلا عظیمی" فقط هفده سال داشت که با فامیلش در چهاردهی مسکن گزیدند. اما پدرم "رحمان لطیفی" زاده آنجا بود و اولین جوانی که خود به دانشگاه رفت آنهم با شوق، تا ادبیات را بیاموزد. ازدواج هر دو بشکل سنتی صورت گرفت که حاصل پیوند شان زیبا بود و پرثمر. بعد از یکسال از آن پیوند، ثمره اش من بودم - نوزادی کوچکتر از دیگر نوزادان با چشمان براق سیاه که مرا نامیدند شهلا.

من از خردسالی نهایت علاقه مند به کتاب بودم. نخستین رهنمای ذهنی من به عالم شگفت انگیز ادبیات، پدرم بود با آنهمه قصه خوانی اش، نوازش روحی و هدایای عالی اش چون: کلکسیون مجله سخن، گلستان و بوستان حضرت سعدی، گلچین ادبی "گلزار ادب" و در امتدادش یک سلسله کتاب ها و دیوان های بی شماری دیگر. گرچه مادرم، نخستین آموزگار من بود، زن منطقی با دسپلین مستحکم، اما بیشتر گرایش فطریم بسوی پدرم بود با آنهمه شیرین زبانی و ملاحظت کلام اش.

خوب، در محیط سالم و ساده به سن پنج رسیدم و روانه مکتب ابتدایی - متوسطه بی بی ایمنی گردیدم، مکتبی که تا هنوزهم دوستش دارم. دانش آموز موفق و شیفته ادبیات فارسی بودم که در سال های متمادی به وسیله آموزگار

شهلا لطیفی و لیزاده

تشکرات از همه شان هنوز هم نشر سروده هایم از طریق چهارسایت جریان دارد بشمول همکاری جدیدم با سایت ارزشمند تصویر افغانستان.

همچنان اشعارم را با همان سادگی احساس، خود دکلمه کرده که هم برایم لذت بخش است وهم خواننده گان را با روش نوشتنم آشنا می سازد که مدتی هم دکلمه هایم از طریق رادیو پگاه نشر می گردید که از همکاری شان متشکرم.

خوشبختانه در بهاری سال گذشته اولین مجموعه اشعارم پرستوها، در کابل به چاپ رسید که برایم ارمغانی بود شادآفرین. تقریظ مجموعه پرستوها را شاعر و ادیب روحانی جناب حیدری وجودی با لطف نبشتند. و نقد مجموعه را دانشمند و شاعر گرامی دکتور بیژن باران در چهار بخش: ساختاری، زبان، عشق و تنانگی، با صفایی و حوصله مندی خاص قلم زدند که نهایت ممنون شان هستم.

و این هم نمونه از کلام گهربار بانو شهلا لطیفی:

اوراق حیات

سقاوت را از تو آموختم مادر
از چشمان خواب آلود غرقه با مهرت
در شبانگاهان زمستانی با صمیمیت آسودگی ها
محبت را از تو آموختم پدر
ز آن آغوش حریرت
که نوازش ها را چه شیرین با امیدها داشت در پناه
عشق را از تو آموختم پسر
ز آن تبسم های رنگین کودکانه ات
در سردی دلم با گرمی یکرنگی ها
لطف را از تو آموختم ای دوست
ز آن رموز صادقانه ات در اوراق حیاتم
که چه عالمانه بود و پُر بها
سرانجام
شهامت را از خود آموختم با آنهمه زیب و بند تقدیرم
در گیر و دار حادثه ها

زمانیکه شامل دانشکده فارمسی شدم، مایوس بودم. چون خواندن و آموختن اجباری در یک ساحه کاملاً متغیر از احساس برایم دشوار بود. و گاه گاهی هم خیلی زنده بود و دلگیر. گر چه می کوشیدم توازن را در بین ذوق ادبی ام با خواندن پیگیر داستان های بلند و دیوان های از شعرای مختلف و هم آن کتاب های ضخیم داروسازی با همه تخنیک و مزایای آموزشی که برایم صرف بجز نام های مغلق گیاهان و فرمول های رنگ رنگ چیزی دیگری نبود برقرارکنم، اما بازهم بعضی اوقات توازن برهم می خورد- چو نشر سروده هایم که در مجله جوانان با اسم عاریتی "شهلا دانشجو" رونق می گرفت، اما درجات مضامین دانشگاه ام به دیاری یاس نالان بودند و سرگردان.

سال اول دانشگاه بود که شامل کار چند ساعته در کلینیک شفا به حیث همکار دکتور لابراتوار شدم که خیلی هم علاقه مند بودم. اما باز هم در فرصت، به تخیل پناه می بردم. به کتاب های رنگین کتابخانه کابل، به قدری نوشتار و هم دکلمه اشعار. که رفته رفته با شوق پروگرام خانه گی تهیه کردم به نام سخن، حاوی مطالب برگزیده ادبی و اشعار، که به آواز خودم ثبت و ترتیبش می کردم و با یک عشق وافر و ظرافت احساس خیلی دوستش داشتم.

از آن همه خیالات معصومانه و صادقانه احساس، یک بارگی جدا شدم و روانه منزل بخت شدم که ثمره آن دو پسر به نام های عبدالله فرهاد و روح الله بکتاش می باشد و در حال حاضر در دیار غربت در آمریکا مقیم هستیم.

در دیار غربت به عشق پرشورم رو آوردم- نگارش و دکلمه. اشعارم ازسادگی قلبم منشاء می گیرند و دوست دارم خودم باشم، سبک نویسندگی ام هم مختص به خودم-عاری از هر نوع تقلید کردن و نقش و نگار مصنوعی بهمراه.

نخستین بار سروده "احساس" از طریق سایت ۲۴ ساعت، نشر گردید. که به تعقیبش بوسیله دیگر سایت های انترنیتی فعال چون آوای زنان افغانستان، کابل نات، جام غور، وطندار و آریایی، سروده هایم متواتر نشرگردیدند که با

بانکداری از طریق پیام کتبی

SMS Banking

غضنفر بانک
GHAZANFAR BANK

طریقه استفاده:

- برای نشان دادن بیلاس حساب تان این پیام کتبی را (Bal) به شماره ۲۲۵۵ ارسال کنید
- برای آگاهی از سه معامله آخرتان در غضنفر بانک این پیام کتبی را (TRAN) به شماره ۲۲۵۵ ارسال کنید.

دفتر مرکزی:

۸۶۶ سرک عمومی شیرپور، کابل، افغانستان / صندوق پستی: ۵۵۹۸

mainbranch@ghazanfarbank.com ۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ ۰۷۹۷ ۸۶۰۰۰۳

هوشنگ شکری

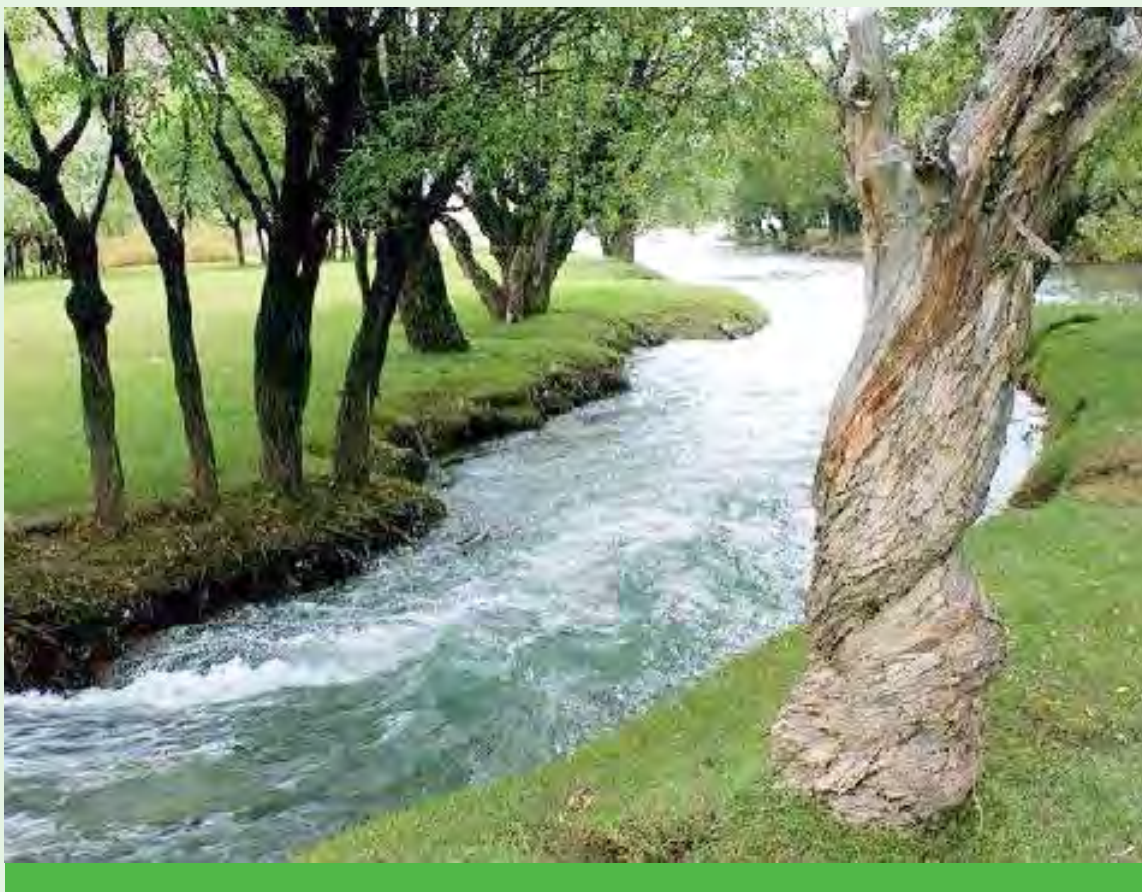
طبیعت در عرفان، نمایی زیبا از حقیقت

بشر و ارسال رسل و تکامل اندیشه بشری در شناخت عوالم غیبی فهم انسان از طبیعت اطراف خویش عمیق تر گشته و طبیعت مخلوق را آیتی از بیکران آیات آفریدگار دانسته است که با تدبیر در آن فهم معانی غیبی میسر می شود.

انسان پس از درک توحید باری تعالی دیگر هیچ نیرویی را همپایه خالق خویش متصور نشده بلکه تمام عوالم هستی را مخلوق پروردگار و تحت امر و اراده او دانسته و آن را ابزاری برای فهم و درک روحانی بیشتر از ذات حق تعالی مفروض کرده است که بی آلاشی و صداقت و عشق و جذبه باطنی در آن موجب قرین و قریب تر شدن با جان و بواطن معنوی و روحانی مستفیض از عالم بالا گشته است.

نگاه عرفانی به طبیعت و عناصر آن از دیرباز نزد بسیاری از ملل دنیا رایج بوده است. انسان که بنا بر فطرت پاک خویش دارای ایمان به غیب است. توجه باطنی به عناصر طبیعت داشته و این توجه مرتبط و قرین با تفکر وی است، چه عناصر طبیعت را نماد و تجلی آن غیب متصور شده که از روحانیت خاصی برخوردارند و در مواقع سختی معاضد انسان هستند و انسان با دریافت روحانی و معنوی و کسب صدق و پاکی از آنها می تواند به عالم غیب متصل شود.

این دیدگاه در سیر تطور بشری تا جایی پیشرفت داشته که حتی بعضی عناصر طبیعت را توتّم خویش قرار داده و در حد پرستش پیش رفته اند یا آن عناصر را نشانه ای از نشانه های آفریدگار تلقی کرده و به آن نماز برده اند. اما با پیشرفت

انجامد. در دیدگاه عرفا و حکمای الهی نیز این امر ساری و جاری بوده و همواره طبیعت و موجودات عالم هستی را مظهري از مظاهر خالق خویش دانسته و این امر با تدبیر در باطن آن موضوع منکشف می شود.

باباطاهر می فرماید:

به دریا بنگرم دریا ته بینم
به صحرا بنگرم صحرا ته بینم
به هر جا بنگرم کوه و در و دشت
نشان از قامت رعنائی ته بینم

که اشارتی است به یکی از آیات قرآنکریم ترجمه: که به هر جا بنگری پس آنجا وجه و صورت حق تعالی است.

در ادبیات عرفانی عناصر طبیعت به مدد انسان آمده و صاحبان ذوق و عرفان با بهره گیری از آن اشراقات و الهامات خویش را به زبان قلم جاری می سازند، برای مثال بلبل نماد عاشق زار یا گل، نماد معشوق و باد را پیک پیغامبر از معشوق به عاشق مفروض داشته اند و بسیاری از عناصر طبیعت را تمثیل و معنی کرده اند.

جناب میر فندرسکی در قصیده معروف خویش در این باره می فرمایند:

چرخ با این اختران نغز و خوش و زیباستی
صورتی در زیر دارد آنچه در بالاستی
صورت زیرین اگر با نردبان معرفت
بر رود بالا همان با اصل خود یکتاستی

عارف از صورت ظاهری موجودات وطن حقیقی و ملکوتی اش را دریافته و به آن توجه می نماید و آن را اصل قرار می دهد. این امر در دین مبین اسلام و آموزه های عرفانی به کرات مشاهده می شود که پروردگار عالم در قرآن عظیم به تفکر در خلقت آسمان ها و زمین دعوت کرده و آنها را آیتی از آیات خویش معرفی می فرماید و متفکران در آنها را صاحبان ذوق و خرد می داند، مانند دقت در شب و روز و اختلاف آنها که نشانه ای است برای صاحبان خرد.

قرآن اولی الالباب را فرا می خواند برای درک معانی باطنی و ژرف الهی گون از باطن عالم و مخلوقات و نیز حضرت علی (رض) در فرمایشات خویش چه زیبا طاووس و شب پره را وصف می فرمایند که نهایتا به تدبیر در خلقت خداوند می

نیلستان

●● (ویژه شعر و ادب)

زن و گل

زنی به شاخه گلی گفت به چه آلائی
عزیزی هر چمن و دلبر دل آرایی
ز بوی و روی تو زیباست دامن گلشن
بدست باد صبا نگرهت طرب زایی
ز عشق تست بهر سو فغان بلبلی
چه نازنین و چه زیبا عزیز دلهایی
تبسمی به لب گل دمید و گفت ای زن
تو در حقیقه هستی فزونتر از مایی
مرا برای تو گل دسته میکنند هر روز
تو برتر از من و از هست و بود دنیایی
نشان عشقم و در "روز عاشقان" ای زن
بدست بوسی تو میرسم بهر جایی
نگاه کن که اگر باغبان ترا بیند
ز شاخه بر کندم بهر تو که زیبایی!!
لیلا تیموری

کشور بد ستاره

ما از ازل، به طالع خود بد ستاره ایم
یک خود پرست، ملت صد پاره پاره ایم
از ما شراب وحدت و مستی دگر مخواه
از بس که ما، به طینت خود بد گذاره ایم
پایین نیامدیم، ز کوه غرور خود
ما را کسی نگفت، که آخر چه کاره ایم
نی یار، یار ماست، نه دشمن رقیب ما
ما خود، به جان خرمن خود، یک شراره ایم
از تخم کینه، ما ثمر خون گرفته ایم
"پشتون" و "تاجکیم"، اگر هم هزاره ایم
در جاده نفاق، به ما کس نمی رسد
دنیا پیاده می رود، و ما سواره ایم
از ما شریف تر نبود در جهان، ولی
در وقت چور، منتظر یک اشاره ایم
یک مشت خاک گشت وطن، از کمال ما
بر افتخار کرده خود، در نظاره ایم
غیرت همین بس است، که در قلب آسیا
یک تکدرخت خشک، به یک دشت خاره ایم

محمد یوسف کهزاد

جلوه های عشق

چه شد آن روز ها کاین من سرود ناب می گفتم
غم خود را برای تو به پیچ و تاب می گفتم
چه شد پرواز های من به پیش عالم قدسی
که آنجا قصه هایم را روان چون آب می گفتم
گهی هوشیار بودم یا گهی مست الست تو
گهی بیدار و گه هم در میان خواب می گفتم
گهی از عشق می گفتم، گهی از جلوه های آن
سرود سبز سوزم را به شعر ناب می گفتم
نفیسه خوشنصیب غضنفر

لحظه

هنوز می تپد این دل
هنوز می تپد این شهر آرمان منزل
هنوز خانه من زنده است و می خواند
سرود اصل عیاران به گوش کاه و به گل
هنوز می تپد این دل
هنوز خشک ترین خط همان خط رود است
هنوز خاطره ها پر ز درد پدرود است
هنوز آئینه ها زیر خاک یا دود است
هنوز می تپد اما دلی به وعده دل
هنوز می تپد این شهر آرمان منزل
هنوز کاکه این شهر کج کلاه خان است
هنوز خاکه این شهر داغ و سوزان است
اگر چه بام و سرایش هنوز ویران است
عمارت دل من می شود ازین محفل
هنوز می تپد این شهر آرمان منزل
هنوز ساز درین بارگاه دمساز است
طنین گرم ربایش بشیر اعجاز است
هنوز رگ رگ این شهر پر ز آواز است
هنوز بیت گل سبب و یار در شب گم
ترانه ایست که می چسبدم به گوشه دل
هنوز می تپد این شهر آرمان منزل

خالده نیازی

غزل

چې د نظر سره دې مل نه شومه
خه خوش قسمته وم چې غل نه شومه
قرار مې نشته په گردهش یمه زه
فلکه ستا په ژرنده دل نه شومه
حسنة بې شک چې دې بدل نشته
ته که بدلیږي زه بدل نه شومه
ورپسې تل شومه د اوبښکې په رنگ
دُر د اشنا د زړه د تل نه شومه
تېر شوم له عشق حال سوال شومه اوس
خو ځله حل شومه خو حل نه شومه
که په ژوندون دې زما اور بل کړ
خه چې لوڅی دې د وربل نه شومه
حمزه ځواني زما غزل وخوړه
خامی مې دا ده چې غزل نه شومه
امیر حمزه شینواری

غزل

خومره تصور چې د لیمو را ځی
خیال می ستا د کلی په کوڅو راځي
زېر ما زیگرئ دئ په ګودر باندی
غېر تری د پیغلو ټو د منګو را ځی
سر غوټئ تری رنگ په منټو اخلی
کله چی اشنا په موسیدو را ځی
خه الهام تری اخلی د طالب مینی
کله بیا لیلی ستا په حجرو را ځی
ستا په یونظر او یوه ادا باندی
ځله می زړګئ په رپیدو را ځی
سخت که امتحان وی اشنا څه خبر
تا لره حا مد خو په لیمو را ځی
ډاکټر حامد

د شین خال په ځای دې زه وای
چې په زنه دې ویده وای
که امکان د بوسې نه وای
رانږدې خو به دې خوله وای
نورمحمد لاهو

ټیکری

څنگه دی راوکتل ټیکري لاندي
برینې ښکلی ستوري دی تندي باندي
توري دي کوڅی ښکلی اوبدلې دي
زانګې په ټیردی مالیدلی دي
خال دی پټ ساتلی له پیکې لاندي
برینې ښکلی ستوري په تندي باندي
مادرته کتلي ګناه زه ګالم
دربه شم ګدرته زه به ووايم
کیرده دا ښی لاس دي زما زړګی باندي
برینې ښکلی ستوری په تندي باندي
سترګي دي پخوانه رانجه داري دي
ښکلي تګي توري ښی خوماری دي
خال دی ورته ګوري په مستي باندي
برینې ښکلی ستوری په تندي باندي
ته څنگه تنکی ښکاری مڼه شولی
شنه شولی پخه شوی تکه سره شولی
خیال دسرحد کوز شو په پسرلی باندي
برینې ښکلی ستوری په تندي باندي
امرالدين سرحد

جمله های طلایی

(یک جمله ارزشمند می تواند زندگی را دگرگون و هدفمند کند.)

قسمت سی و سوم:

- خداوند به شکل و اموال شما نگاه نمی کند بلکه به دل ها و اعمال شما توجه می کند. رسول اکرم (ص)
- زن کانون پرفروغ خانواده، مرکز مهر، مظهر عشق، نمایشگر پاکی، نمونه عطوفت و چشمه عنایت است. (اقبال لاهوری)
- هرگز از کسی که همیشه با من موافق بود، چیزی یاد نگرفتم. (دکتر علی شریعتی)
- یک روز زندگی به روشن بینی، بهتر از صد سال عمر در تاریکی است. (بودا)
- به نیکی گرای و میازار کس - ره رستگاری همین است و بس. (فردوسی)
- کسانی که دیر قول می دهند، خوش قول ترین مردم دنیا هستند. (ژان ژاک روسو)
- اگر تو به کارهای خود قضاوت کنی، احتیاج به قضاوت دیگران نخواهی داشت. (اسحاق نیوتون)
- کسی که به دیگری حسادت ورزد، اعتراف به برتری او کرده است. (هراس اوپول)
- نبوغ یک درصدش الهام است. نود و نه درصد دیگرش عرق ریختن و پشتکار است. (ادیسون)
- شریف ترین دل ها، دلی است که اندیشه آزار کسان در آن نباشد. (زرتشت)
- مراقب باشید چیزهایی را که دوست دارید به دست بیاورید؛ وگرنه ناچار خواهید بود چیزهایی را که به دست آورده اید دوست داشته باشید. (جرج برنارد شاو)
- هرگاه بتوانیم از نیروی تخیل به همان اندازه استفاده کنیم که از نیروی بصری استفاده می کنیم. هرکاری انجام پذیر است. (کارلایل)
- تعصب چشم های بینا را نابینا و گوش های شنوا را ناشنوا می کند. ابوریحان بیرونی
- کسی که کوچکترین قسمت رازی را فاش کند بقیه آنرا هم نمی تواند حفظ کند. ریشتر
- یا چنان نمای که هستی، یا چنان باش که می نمایی. بایزید بسطامی
- کسی که از هیچ چیز کوچکی خوشحال نمی شود، هیچگاه خوشبخت نخواهد شد. اپیکور
- پیران جهان دیده همواره جوانان را به خروش و بیداری فرا می خوانند. حکیم ارد بزرگ
- هنگامی که مصمم به عمل شدید، باید درهای تردید را کاملاً مسدود کنید. نیچه
- سه چیز خیلی سخت است: فولاد، الماس و خویشتن شناسی. فرانکلین
- برای پیروزی اندیشه خود، پیاموز و پژوهش کن! و برای گریز از دشمن مال و زندگیت، به هنجارهای قانونی پناه ببر و دوری پیشه کن. حکیم ارد بزرگ
- تربیت کودک را باید بیست سال پیش از تولدش آغاز کرد. ناپلئون
- فهمیدن همیشه بهتر از آموختن است. لوبون
- حکومت طلایی آنجاست که نتوان قوانین را با پول خرید. برنادشاو
- کارهای بزرگ تنها از مردان بزرگ ساخته است و مردان هنگامی بزرگ می شوند که بخواهند. شارل دوگل

- چون راه رفتن آموختم به دویدن پرداختم. نیچه
- پیروزی واقعی جان آدمی، فکر کردن است. هوگو
- نگهداری ثروت به مراتب دشوار تر از کسب آن است. گورکی
- آنکه را سخاوت است به شجاعت حاجت نیست. سعدی
- استعداد های نهفته درون خود را کشف و شکوفا کنید. آنتونی رابینز
- پشتکار، ارزشمندترین عامل شکل دهنده کیفیت زندگی است و حتی از استعداد نیز مهمتر است. آنتونی رابینز
- اگر می خواهی برای حال و آینده مفید باشی از گذشته درس بگیر. ناپلئون
- حتی بدون آشنائی و انتظار هم می توان یار دیگران بود. اسکار وایلد
- اگر از احساسات خود ناراضی هستی مرکز توجه خود و یا شیوه عملکرد خود را تغییر دهید، تا بلافاصله تغییری در عواطف تان ایجاد شود. آنتونی رابینز
- مشتاق باشید که زندگی را همانگونه که هست، بپذیرید. ویلیام جیمز
- تفاوت میان ایستایی و پویایی با قدرت تصمیم گیری مشخص می شود. اراده خود را قوی سازید! لازم نیست که به خود فشار بیاورید بلکه باید خود را در حالتی مصمم قرار دهید. آنتونی رابینز
- شما این توان را دارید که زندگانی ای سرشار از عشق و رضایت بیافرینید. باربارا دی آنجلیس
- شکست نتیجه خودداری از انجام عملی (مثلاً زدن یک تلفن، رفتن یک کیلومتر راه یا اظهار عشق و محبت) است. آنتونی رابینز
- هر چه بیشتر عشق و شور زندگی را از خود ابراز کنید، برای دیگران مقاومت ناپذیر تر خواهید شد و آن ها کمتر می توانند شما را نادیده بگیرند. باربارا دی آنجلیس
- فرمانروای دانا می داند، هیچ ندای با کُشتن خفه نمی شود. حکیم ارد بزرگ
- اگر در اولین قدم، موفقیت نصیب ما می شد، سعی و عمل دیگر معنی نداشت. موریس مترلینگ
- هر گاه تصمیم شایسته ای گرفتید، آنرا رها نکنید. آنتونی رابینز
- هر کاری انجام می دهید آن را با تعهد انجام دهید. باربارا دی آنجلیس
- انسان خوشبخت آن کسی است که حوادث را با تبسم و اندکی دقت بعثت وقوع آن تلقی و قبول نماید. مترلینگ
- شناختن وظیفه کار مشکلی نیست ولی انجام وظیفه مشکل است. لرد آیبوری
- ترقیات بشر، زاده عمل و کار انسان است. بناپارت
- دانای بی وجدان هیچ گاه صاحب روح پاک نخواهد بود. رابله
- اغلب آنهایی پیروز و موفق می شوند که کمتر تعریف و تمجید شنیده باشند. زولا
- تا خود را از هر جهت کامل و شایسته ندیدی، قضاوت نکن. پوشکین
- بزرگترین داروی خشم، صبر و درنگ است. سنکا
- از اندیشه ها و آرزوهای دیگران، برای موفقیت خود کمک بگیرید. پاندر
- کسانی که با افکار عالی و خوب دمسازند، هرگز تنها نیستند. سیدنی
- همچنان که عضلات بدن در اثر ورزش نیرومندتر می شوند، قدرت تصمیم نیز با تمرین افزایش می یابد. آنتونی رابینز
- عشق همانند مغناطیسی است که ما را به مبدا خود جذب می کند. باربارا دی آنجلیس

2.jpg

نمایندگی های غضنفر بانک از شما استقبال می کند

کندهار

د کفتان مدد چوک، احمدی پلازه، د کندهار صرافي
او سوداگری مارکیټ ته مخامخ - کندهار
اړیکه: 0797 86 00 12
kandahar@ghazanfarbank.com

شعبه مرکزی

۸۲۲ سرک عمومی شیرپور، صندوق پستی ۵۵۹۸
شماره های تماس: 0798 786 786, 0707 786 786
0797 860 003, 0775 786 786
info@ghazanfarbank.com
mainbranch@ghazanfarbank.com

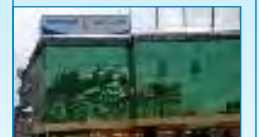
جلال آباد

چوک مخابرات، مقابل گل فروش ها
شماره تماس: 0797 86 00 08
Jalalabad@ghazanfarbank.com

سرای شهزاده

منزل سوم، سرای شهزاده، کابل
شماره تماس: 0797 86 00 10
shahzada@ghazanfarbank.com

پلخمری

چوک پلخمری، فیصل مارکیت، منزل دوم
شماره تماس: 0797 86 00 38
polekhomri@ghazanfarbank.com

شهر نو

شهر نو پلازا، مقابل ام تی ان پلازا، شهر نو، کابل
شماره تماس: 0797 86 00 42
shahrenaw@ghazanfarbank.com

مزار شریف

جاده بیهقی، برج غضنفر
شماره تماس: 0797 86 00 80
mazar@ghazanfarbank.com

کونډز

جاده شیرخان بندر، مارکیت حاجی امان، دست چپ
شماره تماس: 0797 86 00 75
kunduz@ghazanfarbank.com

حیرتان

بازار پترولیوم، مقابل اپارتمان عباس ابراهیم زاده
شماره تماس: 0797 86 00 22
hayratan@ghazanfarbank.com

تخار

شهر تالقان، چوک تخار، رسته مسجد جامع
شماره تماس: 0797 86 00 73
takhar@ghazanfarbank.com

هرات

شهر نو، جاده بهزاد، حفیظی پلازا
شماره تماس: 0797 86 00 70
herat@ghazanfarbank.com

دکتور محمدانور غوری استاد دانشگاه کابل

سیاه موی و جلالی

آمده بود ومن از بیست سال قبل با او آشنایی داشتیم، شبی به خانه ام مهمان شد، فرصت را غنیمت شمرده راجع به داستان عشق پدر و مادرش (سیاه موی و جلالی) پرسش هایی مطرح نمودم و جواب آنها را یادداشت گرفتم. در همین سال نامبرده به گفته خودش ۷۵ ساله بود و چون بهاءالدین جلالی دو ماه بعد از وفات خود جلالی بدنیا آمده بنابراین تاریخ وفات جلالی سال ۱۳۰۲ هـ.ش. می باشد، جلالی در سن ۳۴ سالگی فوت کرده لهذا تاریخ تولدش باید سال ۱۲۶۸ هـ.ش. باشد و ازینکه سیاه موی هفت سال از جلالی کوچکتر بوده، پس تولد سیاه موی در حدود سال ۱۲۷۵ هـ.ش. اتفاق افتاده است.

اینک همان یاد داشت هایم را که از زبان مرحوم ملا بهاءالدین گرفته بودم ولو مختصر اما نسبتاً مستند و مختلط با تعدادی از دو بیتی های محلی جلالی به دست نشرمی سپارم.

سیاه موی بنت غنیمت از قبیله غیبی ساکن دهکده (حوت برحوت) مجاور قریه برنجی واقع در منتهای الیه رودبارتر بولاق، مربوط ولسوالی دولینه ولایت غور و متولد سال ۱۲۷۵ هـ.ش. می باشد.

جلال الدین معروف به جلالی پسر محمد یوسف مسکین از قبیله غیب علی مسکونه قریه گزک مجاور دهکده بُرج (مشهور به بُرج آشکارا، منسوب به سلطان محمد آشکارا ارباب قریه) مربوط ولسوالی قادس ولایت بادغیس و متولد سال ۱۲۶۸ هـ.ش. است.

دوقبیله غیبی و غیب علی منسوب به دو برادر به همین نام ها از مردم ایماق ایلاق نشین یورت های سمت جنوب سیاه کوه مربوط ولسوالی فعلی دولینه بوده اند، بعد ها قبیله غیب علی از غور به منطقه گزک قادس مهاجرت نموده و در آنجا مسکن گزین شده اما بین این دو قبیله خویشاوندی و رفت و آمد از غور تا بادغیس جریان داشته است.

ماجرای عشق سیاه موی و جلالی سالیان متمادی درهاله از آوازه ها، درامه ها، فلم ها و روایات عامیانه، مبهم مانده و شاید واقعیت آن طور دقیق روشن نمی باشد، بنابراین تصمیم بر آن شد تا اطلاعات مختصر و مستند درین مورد تهیه دیده و تقدیم علاقمندان فولکلور سرزمین عزیز ما گردد. باید یاد آور شد که هدف درین جا روشنی انداختن در سرگذشت ا صلی و تاریخ واقعی داستان سیاه موی و جلالی است و در مورد ریزه کاری های عاطفی و عشقی کمتر تماس گرفته می شود.

ظاهر جلالی نواسه سیاه موی و جلالی استاد جوان دانشکده ادبیات دانشگاه کابل در زمستان سال ۱۳۷۶ در اثر یک سانحه هوایی به شهادت رسید. سال بعد یعنی در ۱۳۷۷ یگانه فرزند سیاه موی و جلالی بنام ملا بهاءالدین جلالی پدر استاد ظاهر به کابل

منطقه گزک نزد خویشاوندان خود آواره می شوند، شبی محمدرحیم سرپرست آنها ضمن یک خواب عجیب، سیاه موی را در مقام و مرتبه بسیار بلندی می بیند و صبح از خواب شب گذشته قصه می کند و پیشبینی می نماید که شاید روزی سیاه موی صاحب شهرت و آوازه گردد.

جلالی یکی از روزها تصادفاً سیاه موی را که دخترمراحتی است درین خانواده آواره می بیند، او را می شناسد و از هوش می رود وقتی به هوش می آید که او را از جوار خانه سیاه موی به دور انداخته اند. آهنگ غم و اندوه عشق جلالی گاهی از فراز کوه

نزدیک قشلاق سیاه موی، گاهی از عقب قطارخیمه های ایلاق، زمانی در مسیر چشمه یا لب جوی ممزوج با شرشر آبشارها و بربر میش های رمه دهکده طنین می اندازد، غوغای متداوم جلالی فامیل سیاه موی را مجبور می کند تا از گزک به قریه (برج آشکار) پناهنده شوند ولی صدای ناله های زار جلالی در قالب آهنگهای محلی، آنها را سایه وار تعقیب می کند:

گزک جنت سیاه موی حورعین است
جمالش دایماً در زیب وزین است
همان خال بری روی سیاه موی
تو خود گویی نقط بالای غین است
*****

صدف از موج دریا می زند سر
چولعل از سنگ خارا می زند سر
طلوع صبحدم روی سیاه موی
ز برج آشکارا می زند سر

جلالی در مدارس محلی دینی بادغیس، هرات (از جمله ولسوالی گشک و قریه خواجه محمد چنار مربوط ولسوالی پشتون زرغون) در سنین نوجوانی درس می خوانده، گویا شبی سیمای پری مانند دختر بلند قد و سیاه چشمی به نام سیاه موی را در خواب می بیند که موهایش از قامت وی درازتر است، به طرف جلالی لبخند می زند و نام محل زندگی اش را بوی می گوید، جلالی بی حال می شود، دل می بازد، فردای آن شب مجذوب شده مدرسه را ترک می گوید و مدت ها آواره، سرگردان و بی حال در جستجو می باشد:

شبیخون زد بجانم لشکری عشق
بدیدم ساقی یی با ساغری عشق
روان شد نامه بر نام سیاه موی
نویسم روز و شب من دفتر عشق

*****

به کشک افتاده غوغای جلالی
بهر بازار سودای جلالی
دو زلفین سیاه موی حلقه حلقه
شده زنجیر دریای جلالی

جلالی را به منطقه خودش یعنی قریه گزک قادس نزد، یک شخص روحانی به نام خلیفه عبدالرحمن جان می آورند و خلیفه قدری او را تسکین می دهد:

خلیفه درد عاشق بی دوا یه
امید من به در بار خدایه
بکن رحمی بحال زار عاشق
مبادا جان من از تن برآیه

چندی بعد از این حادثه اتفاقاً مادر سیاه موی همراهی اولاد هایش به شمول سیاه موی به سرپرستی کاکای مادر سیاه موی به نام محمدرحیم از غور در حالیکه پدر سیاه موی زنده نیست به

سیاه موی و جلالی

جلالی سالهای زیادی در عشق معشوق می گذارد و آهسته آهسته سیاه موی نیز به این عشق انس می گیرد و دلش به حال جلالی می سوزد. روزگار بی مروت، محدودیت های محیطی، افلاس و تنگدستی جلالی و سخن چینی های حسودان مانع از وصال دو دل داده می شود و جلالی سرسام و دیوانه وار درسرمین های زیادی از جمله: غور، هرا ت، بادغیس، میمنه، سرپل، بلخ، بخارا، سمرقند، چارجوی (واقع در ترکمنستان فعلی) و غیره آواره میگردد:

هرا ت و میمنه تا ملک اندخوی
سمرقند و بخارا تا به چارجوی
به گشتم هر بلوک و هر ولایت
ندیدم مثل و مانند سیاه موی

*****

سمرقند صیقل روی زمین است
بخارا لایق بستان دین است
سیاه موی سمن بوی پری روی
به چار ایماق یک دانه نگین است

سرانجام بعد از مشکلات و ماجراهای زیادی، در سال ۱۳۰۱ هـ.ش. بنا به دلسوزی خانواده سیاه موی، جلالی با سیاه موی عروسی می کند:

سیاه موی همچو کبکی کرده پرواز
میان کوه و صحرا داده آواز
جلالی بود دامی در کمینش
به چنگ آورد او را مثل شهباز

جلالی بعد از ۹ ماه زندگی با سیاه موی مریض می شود و گویا می داند که لحظات زندگی اش به پایان رسیده، با چهره افسرده، دل پردرد فریاد می کشد:

سیاه موی ای سیاه خال جلالی
یقین برگشته اقبال جلالی

بعد از آن درگزک، دربرج آشکارا، درحوت برحوت، دربرنجی، دریورت های ایلاقی تربولاق، درغور، دربادغیس، درهرات همه جا آوازه عشق جلالی می پیچد.

سیاه مویم سیاه پوشیده امشب
زغم هایش دلم جوشیده امشب
مرا کی درنظر دارد سیاه موی
می از جام دگر نوشیده امشب

*****

سمن بویی سیاه موی نام داره
به ملک تربولاق آرام داره
ز هر تار ذولفینش سیاه موی
جلالی را به دل صد دام داره

سیاه موی و جلالی هم اکنون در ولسوالی دولینه ولایت غور زندگی می نماید.

به نظرمیرسد که از جلالی یک سلسله اشعار محلی در قالب دو بیتی و مثنوی باقیمانده باشد که لا اقل تعداد آنها بیشتر از ۱۷۰۷ بیت باشد:

سیاه موی ای سیاه موی خماری
مقام و منزلت یورتهای بهاری
هزار و هفتصد و هفت بیت گفتم
بمانه در زمانه یاد گاری

در حالیکه هم پسر و هم نواسه جلالی تعداد محدودی از دو بیتی های جلالی را در حافظه داشتند و شاید بتوان باجمع آوری آنها از بین مردم محل غور، بادغیس و هرات مجموعه را تهیه نمود که کاری بس دشواری است، درین جا تعدادی از دو بیتی های جلالی که به دسترس بود آورده شد:

دیشب در خواب دیدم من سیاه موی
به طرف بوستان و بربل جوی
تبسم می کند برسویم از ناز
گلی در دست دارد می کند بوی

*****

گل از طرف گلستان می زند سر
ز صنعت های یزدان می زند سر
فغان و ناله های زارم امشب
سیاه موی ای به کیوان می زند سر

*****

سیاه موی گفت جلالی را نه مایم
ره های دور و غریبی را نه مایم
ره های دور و غریبی ها چه باشه
جلالی، فیروز کوهی را نه مایم

منبع: جام غور

نفس بالا آمده بربل رسیده
فروریخته پروبال جلالی

*****

اگر مردم سیاه موی وفا دار
به خاکم کن به کس محتاج مگذار
شهید عشق را غسل و کفن نیست
طریق عاشقی این است ای یار

جلالی جهان فانی را وداع می گوید و در قریه گزک قادس دفن می گردد. دوماه بعد از فوت جلالی، یگانه فرزند سیاه موی و جلالی به دنیا می آید و نامش را بهاء الدین می گذارند. سیاه موی شصت سال دیگر زنده می ماند تا آنکه در سال ۱۳۶۲ در چنچران

فوت نموده در قریه حوت بر حوت ولسوالی دولینه دفن می شود. مقبره های سیاه موی و جلالی در غور و بادغیس (در قادس و دولینه) فرسنگ ها از هم دوراند و آهنگ ناله های زار جلالی و غوغای عشق آنها، آیین بخش آهنگ نای شبانان دامان سبزینه کوهسار سربه فلک کشیده غور، تا دور دست های بادغیس، هرات، میمنه، سرپل، بلخ و غیره طنین انداز است.

فرزند سیاه موی و جلالی یعنی ملا بهاء الدین جلالی در سال ۱۳۸۶ وفات یافت، وی دو پسر به نام های ظاهر جلالی و علاء الدین جلالی داشت؛ ظاهر جلالی چند سال در دانشکده ادبیات دانشگاه کابل استاد بود و در سال ۱۳۷۶ در یک سانحه هوایی به شهادت رسید، اما برادرش علاء الدین جلالی یعنی نواسه

خدمات E-Statement

با این خدمات مشتریان غزنفر بانک می توانند پیرامون صورت حساب خویش از طریق ایمیل معلومات حاصل کنند. غزنفر بانک می تواند صورت حساب مشتریان خویش را بنا بر تقاضای آنها ذیلاً به آدرس ایمیل شان ارسال نماید.

- ◀ روزانه
- ◀ هفته وار
- ◀ ماهوار
- ◀ سه ماهه
- ◀ شش ماهه
- ◀ سالانه

غزنفر بانک
GHAZANFAR BANK

حساب خود را در غزنفر بانک
از طریق ایمیل دریافت

شعبه مرکزی

۰۷۷۵ ۷۸۶ ۷۸۶ ۰۷۹۸ ۷۸۶ ۷۸۶ ۰۷۹۷ ۸۶۰ ۰۰۳

۸۶۶، سرک اصلی شیرپور، کابل؛ صندوق پستی: ۵۵۹۸

mainbranch@ghazanfarbank.com

www.ghazanfarbank.com

حکایت و اندرز

خطر سلامتی و آسایش

پرسید من قویترم یا تو؟ پسر گفت من. پدر بغض کرد و دوباره پرسید من قویترم یا تو؟ پسر گفت من پدر از جابلند شد چند قدم باناراحتی و اشک از پسرش دور شد و دوباره پرسید من قویترم یا تو؟ پسر گفت تو. پدر گفت چون من ناراحت شدم گفتم من قویترم؟ پسر گفت نه آن سه باری که گفتم من از تو قویترم چون دست روی شانه ام بود پشتم به کوهی مثل تو گرم بود اما وقتی دستت را برداشتی دیدم بی تو چیزی نیست.

هیچ کس بی عیب نیست

در یک زمستان سرد و یخبندان بسیاری از حیوانات یخ زدند و مردند. خارپشت ها وخامت اوضاع رادریافتند تصمیم گرفتند دورهم جمع شوند تا حرارت وجود آنها مانع از یخ زده گی آنها شود. وقتی دور هم جمع شدند، گرم شدند ولی خارهایشان یکدیگر را زخمی میکرد، مجبور بودند یکی را برگزینند یا خارهای دوستان را تحمل کنند، یا تن به نابودی نسل شان بدهند. سرانجام زخم های کوچک دوستان را پذیرفتند زیرا دریافتند که با زخم های کوچک می توانند به زندگی شان ادامه بدهند.

هیچ فردی خالی از ضعف نیست، نباید توقع داشته باشیم که اخلاق همه طبق ذوق ما باشد بهتر آنست که اخلاق خود را با دیگران هماهنگ نمائیم.

*****

از حضرت ابراهیم خلیل الله پرسیدند: به چه سبب خداوند تو را به دوستی گرفت؟ فرمود: به سه علت:

اول: فرمان خدا را بر دستور دیگران ترجیح دادم.

دوم: بر چیزی که خدا کفایت کرده بود (مانند روزی) همت نگماشتم.

سوم: هرگز بدون مهمان غذا نخوردم.

آورده اند روزی حاکم شهر بغداد از بهلول پرسید: آیا دوست داری که همیشه سلامت و تندرست باشی؟ بهلول گفت: خیر زیرا اگر همیشه در آسایش به سر برم، آرزو و خواهش های نفسانی در من قوت می گیرد و در نتیجه، از یاد خدا غافل می مانم. بنابراین خیر من در این است که در همین حال باشم و از پروردگار می خواهم تا گناهانم را بیامزد و

لطف و مرحمتش را از من دریغ نکند و آنچه را که به آن سزاوارم به من عطا کند.

*****

روزی حاکمی پیش عارفی رفت. که از دنیا بریده بود و مشغول ریاضت و راز و نیاز بود. حاکم پیش او رفت و گفت شما بسیار همت کرده اید که از دنیا بریده اید.

عارف به او گفت نه برعکس شما بسیار همت کرده اید که از آخرت بریده اید. زیرا این دنیا فانی است اما بریدن از آخرت یعنی دنیای همیشه گی جرات می خواهد.

دست پدر

روزی پدری دست خود را روی شانه پسر خود گذاشت و گفت من قویترم یا تو؟ پسر گفت من. پدر جا خورده و دوباره

محاورة اوزبیکى (۱۶)

عزیزالله ارال

از کتاب "محاورة درى - انگلیسى - اوزبیکى

تیاثر	Theatre	تیاثر
امروز به تیاثر چه نمایش گذاشته میشود؟	What's on at the theater today?	امروز به تیاثر چه نمایش گذاشته میشود؟
بلکه تیاثر میرویم؟	What about going to theatre?	بلکه تیاثر میرویم؟
درگدی تیاثر (تیاثر عروسکها) نمایش جالبی نشان میدهند	They are showing an interesting show at the puppet theatre.	درگدی تیاثر (تیاثر عروسکها) نمایش جالبی نشان میدهند
به کدام تیاثر میخواهید بروید؟	Which theatre would you like to go?	به کدام تیاثر میخواهید بروید؟
نمایشنامه به اساس کتاب بابراجرامیشود	The play is based on Babur's book	نمایشنامه به اساس کتاب بابراجرامیشود
نمایشنامه نوشته بابراست	The play is by Babur	نمایشنامه نوشته بابراست
این آخرین نمایشنامه فصل سال است	It's the final performance of the season	این آخرین نمایشنامه فصل سال است
شب اول است که به نمایش گذاشته میشود	It's the first night	شب اول است که به نمایش گذاشته میشود
برای نمایشنامه روز دوشنبه تکت دارید؟	Are there available seats for Monday's performance?	برای نمایشنامه روز دوشنبه تکت دارید؟
برای نمایشنامه شام (بعد از ظهر) تکت گرفته اید؟	Are there available seats for the evening (matinee) performance?	برای نمایشنامه شام (بعد از ظهر) تکت گرفته اید؟
دو قطعه تکت میخواهم	I want 2 tickets	دو قطعه تکت میخواهم
قیمت تکت ها چند است؟	How much are the tickets?	قیمت تکت ها چند است؟
به روز یکشنبه آینده دو قطعه - تکت فرمایش داده میتوانم؟	Can I book 2 tickets for next Sunday?	به روز یکشنبه آینده دو قطعه - تکت فرمایش داده میتوانم؟
به نمایش روز دوشنبه تکت هست (نیست)	We have some (don't have any) tickets for Monday's performance	به نمایش روز دوشنبه تکت هست (نیست)

محاورة اوزيگي (۱۶)

چند قطعه تکت می‌خواهید؟	How many tickets do you want?	سبزه که بیچیتته چییتته کبره ک؟
تمام تکت‌ها فروخته شده است	The theater is full	همه چییتته‌لر ساتیلگن
شما در دروازه ورودی تکت گرفته می‌توانید	You may pick up your tickets at the entrance	ابشیک آلدیده چییتته آلیشینگیز ممکن
چوکی های ما کجاست؟	Where are our seats?	بیزنینگ اؤریندیقلریمیز قه بپرده؟
برنامه را از کجا خریده می‌توانم؟	Where can I buy a program?	پروگرام نی قه بپردن ساتیب آلیشیم ممکن؟
قیمت برنامه چند است؟	How much does the program cost?	پروگرام نبچه پول توره‌دی؟
بازیگران (نقش آفرینان) امشب کی ها هستند؟	Who is the cast tonight?	بو کبچه اجراچی لر کیم‌لردیر؟
رول آیدین را که بازی میکند؟	Who is playing the part of Aydin?	آیدین نینگ رولی نی کیم اجرا ایتته‌دی؟
ازنمایشنامه لذت بردید؟	Did you enjoy the performance?	کؤرستو سبزه که یاقدیمی؟ (کؤرستودن لذتلندینگیزمی؟)
دوربین می خواهید؟	Would you like to take opera glasses?	دوربین (یاووق لگبج) آله سبزمی؟
جای شما در لژ است	Your seats are in the stalls	اؤریندیغینگیز لوژ ده
رول بازیگر خوب (بسیار خوب) است	The cast is good (excellent)	اجراچی رولی یخشی (جوده یخشی)
نمایش موفق بود	The performance was a success	کؤرستو موفقیت قازاندی
نمایشنامه اشتباه داشت	The performance was disappointing	کؤرستو موفقیت سبزه لیککه اوچره‌دی
تحسین، کف زدن	To applaud	آلقیش لماق، قرسک (آووق قاقیش)
رهبر ارکستر	Conductor	ارکستر رهبری
آماده گی نهایی	Dress rehearsal	ابنگ سؤنگی تیارگریک
نمایشنامه نویس	Playwright	کؤرستو یازر
تمرین، آماده گی	Rehearsal	تیارگریک
فهرست نمایشنامه	Repertoire	کؤرستو مندرجه سی
قطار	Row	قطار
اثر صحنه سازی شده	Stage version	صحنه لشتیریلگن اثر

Trend of Islamic Banking in Afghanistan

educated about banking products and services and they are expecting banks to offer competitive and modern Islamic products.

Reviewing the activities of Islamic Windows several developments can be observed. Ghazanfar Bank is the first Islamic Bank in Afghanistan in history of Afghanistan Banking to sign Wakalah Agreement with Aktif Bank having Islamic Banking window license in Turkey to invest in Metal Market of United Kingdom. Having the highest Islamic deposit and portfolio, Ghazanfar Bank is one of the private banks with Islamic Window and considered as leader of Islamic banking in Afghanistan. During 2013, GB established its correspondent relation with Bank Islam, Malaysia, Aktif Bank, Turkey and planning to expand this network further.

As for financing products, knowing that Afghanistan mainly depends on import of

goods, trade financing is main part of investment for banks, where Murabaha is mostly preferred for this purpose. Besides financing of import, construction sector which is the largest sector in Afghanistan and so far billions of USD being invested, Islamic banks apply Musharak, Istisna and Murabaha to extend financing for this sector.

As for non funded facility, Islamic Window are offering Letter of credit and Bank Guarantee based on Shariah principal and International Standard.

Regardless of challenges, political uncertainty and volatile situation, Banks are positive on the trend of Islamic Banking in Afghanistan and they believe that, it will draw additional deposits in to Banking system from individuals who perceive the conventional banking as un-Islamic. In to the formal banking system.

Trend of Islamic Banking in Afghanistan

Manezha Sukhanyar Head of Islamic Banking

Afghanistan, located in the Central Asia is considered as land bridge in the region. Afghanistan is a Muslim country, where more than 99% of its population is Muslim. Out of a population of more than 30 million only 3-11% are using Banking products and services due to the presence of Interest (Riba). Afghanistan has emerging economy with great potential for the growth and expansion of Islamic Banking, as people are very much religious and committed to the Islamic way of life, therefore they avoid deploying their fund in conventional banks.

Financial sector which is one of the main sectors has developed rapidly in recent years. Total assets of banking sector grew to \$4.5 billion in June 2013 and Total deposits also grew modestly in June 2013. Islamic Banking was introduced in the country between 2009 and 2010. Currently there are 17 commercial banks (Private, Public

and branches of foreign banks) operating in the country. Yet there is no full fledged Islamic Banking in Afghanistan, however, five banks have been providing Islamic banking via Window system. Presently all Islamic Windows are offering Islamic financing such as project financing, equity financing and house financing. Besides the central bank's guidelines, Islamic Windows in Afghanistan are following AAOIFI

standard to assure consistency with Shariah regulation and Islamic International Standard.

Worth to mention that, Afghans are involved with the Islamic financial arrangements which are practiced outside of nascent commercial banking sector such as deferred payment, advance provision, interest free loan, mortgage of agricultural land and Business credit. Therefore not only banks, but growing number of NGOs are applying Islamic Financing products such as Musharakah, Murabaha, Salam and Mudarabah.

As it was predicted the economic growth slowed down during year 2013, likewise the banking sector was also adversely affected to some extent due to the overall economic factors. However, since the inception of Islamic Banking, people became more aware, conscious and